

**RAPORT Z BADAŃ
KRAJOWEGO RUCHU
TURYSTYCZNEGO
W WOJEWÓDZTWIE
POMORSKIM
2008**

POMORSKIE STUDIA REGIONALNE
URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
GDAŃSK 2008

RAPORT
Z BADAŃ KRAJOWEGO
RUCHU TURYSTYCZNEGO
W WOJEWÓDZTWIE
POMORSKIM 2008

POMORSKIE STUDIA REGIONALNE

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO

Departament Turystyki

Gdańsk 2008

WYDAWCA :
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
Departament Turystyki
80-810 Gdańsk, ul. Okopowa 21/27
Tel. 58 32 68 350, fax. 58 32 68 352, e-mail: dt@woj-pomorskie.pl

Raport z badań krajowego ruchu turystycznego w Województwie Pomorskim 2008

POD REDAKCJĄ :
Dr Krzysztof Łopaciński
Bożena Radkowska

KONCEPCJA OKŁADKI :
Grzegorz Filip „Indygo”

AUTOR ZDJĘCIA :
Maciej Kosycarz

DRUK I OPRAWA :
P.P.W. Modena Sp. z o.o.

© Copyright by Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
Gdańsk, 2008

ISBN 978-83-88262-63-0

Szanowni Państwo,

Mam przyjemność przekazać Państwu „Raport z badań krajowego ruchu turystycznego w Województwie Pomorskim”, opracowany na zlecenie pomorskiego samorządu przez Instytut Turystyki.

Głównym celem tego dokumentu jest szczegółowe określenie profilu turystów odwiedzających nasz region, identyfikacja ich potrzeb, przygotowanie prognoz dotyczących preferencji podczas kolejnych przyjazdów oraz sformułowanie oceny funkcjonowania produktów turystycznych.

Strategiczne działania na rynku turystycznym powinny opierać się na danych pochodzących z systematycznie prowadzonych i możliwie najobszerniejszych badań rynku, w szczególności umożliwiających prognozowanie kierunków rozwoju dziedzin związanych z turystyką. Jedynie w taki sposób, zgromadzone dane mogą zapewnić optymalne wykorzystanie szans lub przeciwdziałać zagrożeniom. Spójny system badań wraz z analizą, warunkuje powstanie sprawnych narzędzi marketingowych. Ideą zastosowania badań jest umożliwienie rozwoju produktów turystycznych i dostosowanie ich do oczekiwań klientów, na dość zmieniającym się rynku.

Mam nadzieję, że Raport trafi do szerokiej grupy odbiorców i będzie pomocnym punktem odniesienia w działaniach samorządów, instytucji i organizacji pozarządowych, zaangażowanych w działania na rzecz rozwoju turystyki województwa pomorskiego.

Z poważaniem

Jan Kozłowski

Marszałek Województwa Pomorskiego

Spis treści

1	Wprowadzenie	7
2	Dynamika zmian i trendy w polskiej turystyce.	8
3	Określenie dynamiki zmian i trendów na terenie woj. pomorskiego.	10
	3.2. Ruch turystyczny w bazie noclegowej	11
	3.3. Ruch w obiektach muzealnych woj. pomorskiego	12
	3.4. Infrastruktura i usługi turystyczne w woj. pomorskim	12
4	Charakterystyka krajowego ruchu turystycznego na obszarze województwa pomorskiego	13
	4.1. Cel przyjazdu	13
	4.2. Przyczyny wyboru oferty turystycznej Pomorza	14
	4.3. Odwiedzane miejsca i atrakcje	15
	4.4. Planowane w przyszłości miejsca podróży do regionu	16
	4.5. Częstotliwość przyjazdów	17
	4.6. Długość pobytu	18
5.	Preferencje turystów, odwiedzających region w ostatnich dwóch latach	19
	5.1. Preferowany sposób organizacji przyjazdu	19
	5.2. Preferowane środki transportu	19
	5.3. Preferowane miejsca noclegów	21
6.	Oferta turystyczna województwa – jej postrzeganie, ocena jakości i różnorodności	23
	6.1. Postrzeganie oferty turystycznej województwa pomorskiego	23
	6.2. Ocena jakości i różnorodności oferty turystycznej województwa pomorskiego	24
7	Profil turystów krajowych	26
	7.1. Dane demograficzne i psychograficzne osób odwiedzających województwo pomorskie	26
	7.2. Profil obecnych i potencjalnych turystów	31
	7.3. Interpretacja uzyskanych w badaniu danych	32

8	Określenie potencjalnego popytu	33
	8.1. Założenia ogólne	33
	8.2. Turyści z woj. pomorskiego	33
	8.3. Turyści z innych województw deklarujący chęć ponownego odwiedzenia woj. pomorskiego	33
	8.4. Turyści, którzy w ostatnich trzech latach nie zrealizowali chociaż jednego wyjazdu na terenie woj. pomorskiego	33
9	Postrzeganie regionu pomorskiego	34
	9.1. Postrzeganie atrakcyjności turystycznej województwa pomorskiego	34
	9.2. Cechy decydujące o atrakcyjności województwa pomorskiego	34
	9.3. Znajomość atrakcji województwa pomorskiego	35
	9.4. Pozycja konkurencyjna Pomorza	39
10	Załączniki:	41
	1. Raport z przebiegu badań PAPI	41
	2. Raport z przebiegu badań CATI	48

1 Wprowadzenie

Raport *Krajowy ruch turystyczny w woj. pomorskim* powstał w Instytucie Turystyki na zamówienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Pomorskiego. Przedmiotem zamówienia było badanie ruchu turystycznego w województwie pomorskim przy pomocy 1200 wywiadów telefonicznych wspomaganym komputerowo wśród mieszkańców Polski aktywnych turystycznie (minimum jeden nocleg poza miejscem zamieszkania w latach 2006-2008) oraz 1800 wywiadów bezpośrednich kwestionariuszem papierowym na populacji dorosłych mieszkańców Polski odwiedzających woj. pomorskie latem 2008 roku z uwzględnieniem konsultacji społecznych w wybranych subregionach.

Badania te były podstawowym źródłem danych wykorzystywanym w raporcie. Uzupełniające informacje wykorzystane w raporcie pochodzą z badań ankietowych uczestnictwa mieszkańców Polski w wyjazdach turystycznych prowadzonych co-rocennie przez Instytut Turystyki oraz z publikacji i niepublikowanych zbiorów danych Głównego Urzędu Statystycznego.

Problematyka badania obejmowała takie zagadnienia jak: preferencje turystów odwiedzających region woj. pomorskiego, znajomość atrakcji i podregionów, cele i powody wyboru oferty turystycznej Pomorza, częstotliwość przyjazdów, średnia długość pobytu, określenie obecnego i potencjalnego popytu. Ważnym zadaniem była ocena pozycji konkurencyjnej woj. pomorskiego i określenie profilu obecnego i potencjalnego turysty.

Województwo pomorskie postrzegane jest przez dorosłych Polaków (w wieku co najmniej 18 lat aktywnych turystycznie) jako region atrakcyjny. Blisko połowa respondentów (48%) uważała, że Pomorze jest bardziej atrakcyjne pod względem turystycznym niż inne regiony Polski.

Wyniki badań wskazują, że woj. pomorskie w ostatnich trzech latach było najczęściej odwiedzanym województwem w Polsce. Według badań przeprowadzonych wśród dorosłych Polaków aktywnych turystycznie województwo pomorskie zajęło pierwsze miejsce jako najczęściej odwiedzane w latach 2006-2008. Na region pomorski jako najczęściej odwiedzany wskazała jedna piąta respondentów (21% badanych.). Małopolska, która zajęła drugie miejsce, uzyskała 14% wskazań, o 7 punktów procentowych mniej.

Jak należało się spodziewać, wśród miejsc i miejscowości woj. pomorskiego wśród najbardziej atrakcyjnych dla turystów dominują duże miasta: Gdańsk, Sopot, Gdynia, w dalszej kolejności Łeba, Ustka oraz miejscowości Półwyspu Helskiego i Malbork. Miejscowości te wraz z wybrzeżem morskim kształtują wizerunek województwa wśród mieszkańców Polski.

Wymieniając najbardziej atrakcyjne miejscowości i miejsca w woj. pomorskim respondenci wymienili łącznie 380 miejsc i miejscowości, a wśród miejscowości i miejsc jakie respondenci zamierzają odwiedzić w następnych przyjazdach na teren województwa pomorskiego wymieniono ponad 130 różnych miejsc i miejscowości.

Wśród miejsc związanych z historią, dziedzictwem, kulturą (zabytki, muzea itp.) respondenci wymienili ponad 100 obiektów, wśród walorów naturalnych, atrakcji przyrodniczych 85 obiektów (jeziora, atrakcyjne krajobrazy, 25 plaż, rezerваты przyrody), a wśród obiektów o charakterze walorów antropogenicznych 33 obiekty.

Warto nadmienić, że goście odwiedzający woj. pomorskie nie różnią się zbyt od przeciętnego turysty polskiego. Częściej są to mieszkańcy dużych miast i osoby o dochodach wyższych niż przeciętnie.

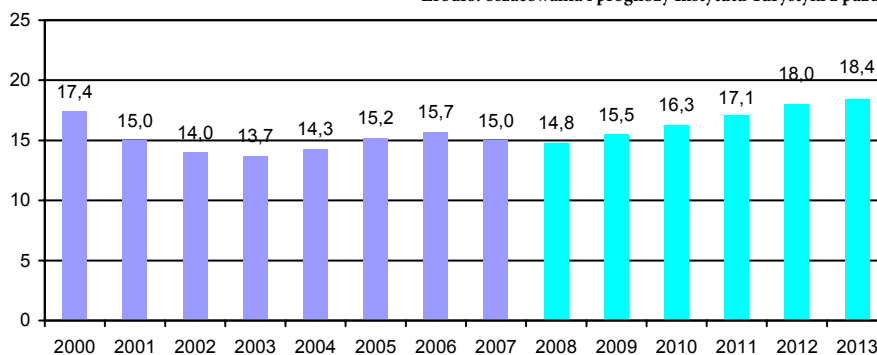
2 Dynamika zmian i trendy w polskiej turystyce.

Od kilku lat turystyka w Polsce znajduje się pod wpływem szeregu nowych, wcześniej nie występujących czynników. Przyjęcie Polski do Unii Europejskiej, przystąpienie do Układu z Schengen, wprowadzenie wiz dla turystów z Ukrainy, Białorusi i Rosji, zdecydowany wzrost wartości złotego, wzrost cen szeregu usług turystycznych, gwałtowny rozwój połączeń lotniczych i obniżka cen biletów lotniczych, a ostatnio wzrost cen paliwa, czy też pierwsze oznaki poważnego kryzysu gospodarczego rzutowały na zmianę wizerunku i konkurencyjność Polski na arenie międzynarodowej, a także na wielkość i strukturę polskiej turystyki międzynarodowej. Jednocześnie systematyczny wzrost dochodów społeczeństwa polskiego, zmiany zachodzące w stylu życia i turystycznych zachowaniach mieszkańców Polski, ale również większa dostępność podróży zagranicznych wpłynęły na zmiany zachowań turystycznych mieszkańców Polski.

Należy spodziewać się, że w nadchodzących latach czynniki zewnętrzne i wewnętrzne będą miały istotny wpływ na wielkość i strukturę ruchu turystycznego w Polsce. Oczywiście istotny wpływ będzie miała koniunktura gospodarcza w Europie i na świecie, a szczególnie w krajach dominujących dziś w turystyce europejskiej. Istotnymi czynnikami wpływającymi na atrakcyjność turystyczną Polski będzie miało wprowadzenie Euro oraz organizacja Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej. Z czynników politycznych należy wymienić tu trudne dziś do określenia relacje między Unią Europejską i Polską, a Rosją, Białorusią i Ukrainą.

Przedstawione poniżej prognozy rozwoju ruchu turystycznego w Polsce zostały sporządzone przy założeniu braku istotnych zaburzeń gospodarczych i politycznych niewielkiego wpływu nieznanych dziś wydarzeń na rozwój turystyki.

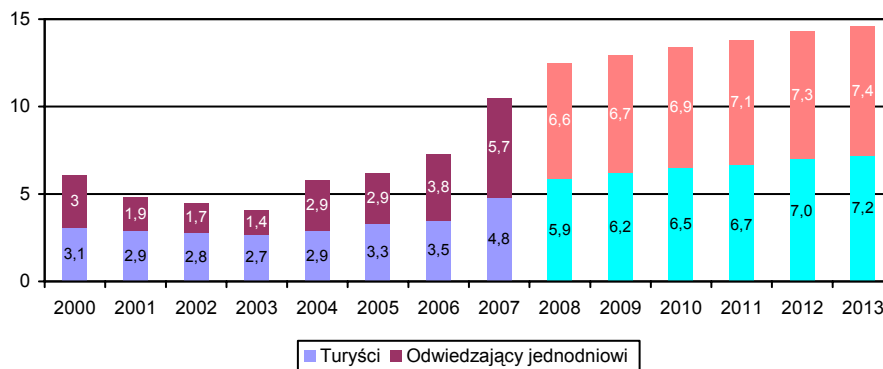
Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki z października 2008.

Rys. 1. Przyjazdy turystów zagranicznych do Polski w latach 2000-2013 w mln.

Czynniki ekonomiczne, a w szczególności wzrost wartości złotego do dolara w ostatnich dwu latach, wpłynęły na szybki wzrost wydatków turystów zagranicznych w Polsce. Prognozy na następne lata przedstawione na następnym wykresie zakładają większą stabilność kursu dolara w latach 2009-2013. Warto zaznaczyć, że średnie wydatki turysty zagranicznego w Polsce w 2006 roku wyniosły 167 USD, w 2007 roku 253 USD, według wstępnych szacunków w 2008 roku wyniosą ponad 400 USD.

Należy więc zwrócić uwagę, że kończy się era, kiedy o przyjazdach do Polski decydowały niskie ceny, a rozpoczyna się era przyjazdów ze względu na dobrą jakość usług.

Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki z października 2008.

Rys. 2. Wydatki turystów zagranicznych i odwiedzających jednostkowych w Polsce w latach 2000-2013 w mld USD.

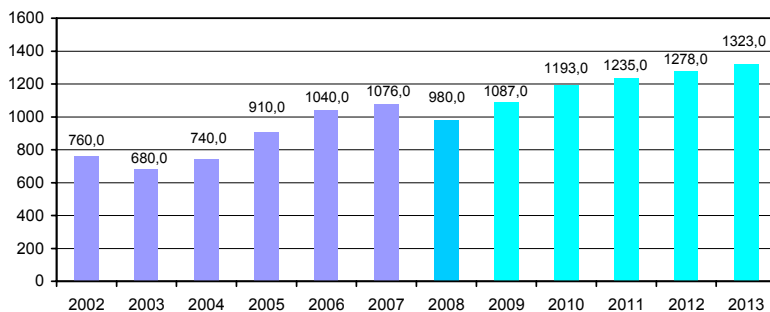
W latach 2000-2007 miał miejsce gwałtowny spadek liczby podróży krótkoterminowych (1-3 noce) związany z wzrostem liczby podróży beznoclegowych realizowanych najczęściej własnym samochodem, z wzrostem oferty pobytów w miastach (m. in. centra handlowe) oraz wzrostem zainteresowania wyjazdami dłuższymi realizowanymi w czasie tzw. długich weekendów.

3 Określenie dynamiki zmian i trendów na terenie woj. pomorskiego.

3.1. Zagraniczny i krajowy ruch turystyczny w woj. pomorskim

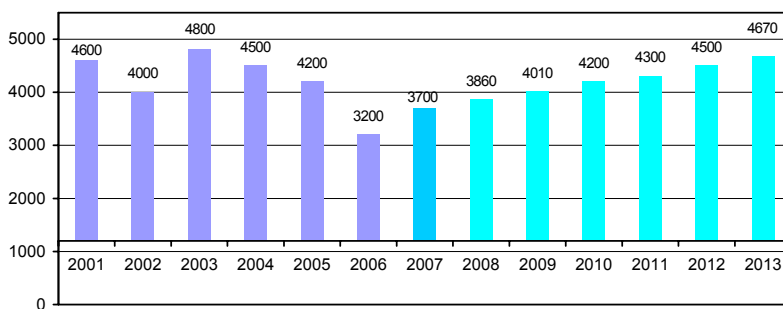
Instytut Turystyki szacuje, że w 2008 roku liczba przyjazdów turystów zagranicznych do województwa pomorskiego wyniesie 980 tys. i będzie niższa od liczby przyjazdów w 2007 roku o ok. 9%. Jednocześnie prognozy Instytutu Turystyki na lata 2008-2013 przedstawione na poniższym wykresie mówią o szybszym wzroście liczby turystów zagranicznych w województwie pomorskim niż w całej Polsce.

Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki z października 2008.

Rys. 6. Przyjazdy turystów zagranicznych do woj. pomorskiego w latach 2002-2013 w mln.

W latach 2000-2007 liczba podróży mieszkańców Polski po województwie pomorskim wahała się od 3,0 mln w 2005 roku do 4,5 mln podróży w 2000 roku. Największe wahania roczne zaobserwowano w grupie podróży długich (co najmniej 4 noce); od 0,8 tys. w latach 2002 i 2005 do 1,7 mln w 2007 roku. Brak tu jest wyraźnego trendu.

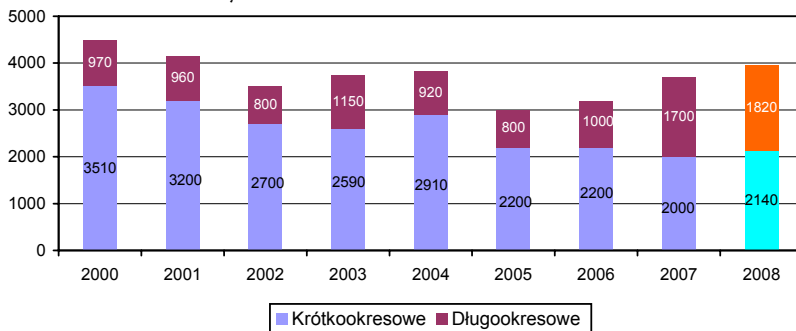

Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki z października 2008.

Rys. 7. Przyjazdy turystów krajowych do woj. pomorskiego w latach 2001-2013 w mln.

Podobnie jak w całej Polsce w ostatnich ośmiu latach obserwuje się systematyczny spadek liczby podróży krótkich (1-3 noclegi) na rzecz wyjazdów jednodniowych (podmiejskich lub do sąsiedzkich aglomeracji) oraz wyjazdów dłuższych w okresie tzw. przedłużonych weekendów.

Te duże wahania powodują, że prognozowanie na dłuższy niż jednoroczny okres jest szczególnie trudne. Należy jednak spodziewać się, że przy rozwoju oferty podmiejskiej ogólnopolski trend do zmniejszania liczby wyjazdów krótkich w województwie pomorskim może zostać zahamowany.

Źródło: oszacowania i prognozy Instytutu Turystyki z października 2008.

Rys. 8. Struktura podróży krajowych mieszkańców Polski w latach 2000-2008 na terenie woj. pomorskiego w tys.

3.2. Ruch turystyczny w bazie noclegowej

Według danych Urzędu Statystycznego w Gdańsku w 2007 roku baza noclegowa woj. pomorskiego liczyła 807 obiektów zbiorowego zakwaterowania posiadających 85,9 tys. miejsc noclegowych.

Źródło: Turystyka w woj. pomorskim w 2007 roku, US w Gdańsku, 2008

W 2007 roku liczba turystów nocujących w bazie zbiorowego zakwaterowania w województwie pomorskim w porównaniu z 2006 rokiem wzrosła o 11,6%, a turystów krajowych o 14,9%.

Wśród turystów zagranicznych największą grupę stanowili Niemcy (119,1 tys.), a w dalszej kolejności mieszkańcy Szwecji (21 tys.), Wielkiej Brytanii (20 tys.), Rosji (15,5 tys.), Norwegii (12,0 tys.), Francji (9,9 tys.), Włoch (8,9 tys.) i Stanów Zjednoczonych (8,3 tys.).

Tab. 1. Korzystający z bazy noclegowej woj. pomorskiego w latach 2002-2007 w tys.

	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Korzystający ogółem	1221,3	1263,4	1309,3	1345,1	1423,4	1588,7
w tym:						
a) Polacy	987,2	1017,9	1036,9	1051,3	1136,8	1306,7
b) cudzoziemcy	234,1	245,5	272,4	293,8	286,6	282,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny

Według danych GUS w 2007 roku liczba turystów nocujących w bazie zbiorowego zakwaterowania w woj. pomorskim w porównaniu z 2006 rokiem wzrosła o 11,6% a turystów zagranicznych spadła o 1,6%.

Wśród turystów zagranicznych największą grupę stanowili Niemcy (119,1 tys.), a w dalszej kolejności mieszkańcy Szwecji (21 tys.), Wielkiej Brytanii (20 tys.), Rosji (15,5 tys.), Norwegii (12,0 tys.), Francji (9,9 tys.), Włoch (8,9 tys.) i Stanów Zjednoczonych (8,3 tys.).

Instytut Turystyki prognozuje, że w 2008 roku liczba cudzoziemców nocujących w bazie zbiorowego zakwaterowania będzie niższa o ok. 6-8% niż w 2007 roku, kiedy to wyniosła 282,0 tys., a liczba mieszkańców Polski utrzyma się na ubiegłorocznym poziomie.

Prognozy na następne lata są bardziej pesymistyczne. Liczba cudzoziemców może rosnąć o 0-2% rocznie, a mieszkańców Polski o 3-5% rocznie.

3.3. Ruch w obiektach muzealnych woj. pomorskiego

Dla zobrazowania wielkości ruchu w atrakcjach turystycznych można posłużyć się danymi statystycznymi o liczbie sprzedanych biletów w obiektach muzealnych. Ranking tych obiektów zawiera tabela 2. Ostatnia kolumna tabeli przedstawia miejsce obiektu w rankingu ogólnopolskim.

Tab. 2. Ruch w obiektach muzealnych woj. pomorskiego w 2006 roku

Muzeum	Zwiedzający ogółem	W tym wycieczki	W tym młodzież szkolna	Miejsce w rankingu
Muzeum Zamkowe w Malborku (+1 oddz. w Kwidzynie)	469 787	239 425	99 063	4
Muzeum Oceanograficzne i Akwarium Morskie w Gdyni	367 957	20 376	16 004	9
Muzeum Pomorza Środkowego w Słupsku (+ 1 oddz.)	235 273	100 120	63 820	19
Centralne Muzeum Morskie w Gdańsku (+ 5 oddz.)	215 285	35 999	33 176	21
Muzeum Historii Miasta Gdańska (+8 oddz.)	204 377	54 532	46 474	22
Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni	160 651	58 673	31 243	25
Muzeum Narodowe w Gdańsku (+ 5 oddz.)	132 817	36 671	31 106	31
Muzeum Techniki w Warszawie (+ 4 oddz., w tym 2 w woj. Świętokrzyskim, 1 w Gdańsku-Oliwie)	130 946	60 450	58 275	32
Państwowe Muzeum Stutthof w Sztutowie	98 158	19 566	16 323	43
Muzeum Archeologiczne w Gdańsku (+ 1 oddz.)	92 843	68 439	50 359	44
Kaszubski Park Etnograficzny we Wdzydzech Kiszewskich	60 841	25 149	19 237	69
Muzeum Miasta Gdyni	35 075	1 876	1 876	102
Muzeum Zachodnio-Kaszubskie w Bytowie	34 871	7 345	5 455	103
Muzeum Przyrodniczo-Leśne Słowińskiego Parku Narodowego w Smołdzinie (+ 2 oddz.)	25 743	1 845	1 581	134

Źródło: niepublikowane dane Głównego Urzędu Statystycznego

3.4. Infrastruktura i usługi turystyczne w woj. pomorskim

Na podstawie danych gromadzonych przez Główny Urząd Statystyczny można określić wielkość wybranych parametrów dotyczących ruchu w atrakcjach turystycznych. W 2006 roku:

- 72 obiekty muzealne odwiedziło 2,2 mln osób, w tym 0,8 mln uczestników wycieczek zorganizowanych,
- 15 teatrów i instytucji muzycznych odwiedziło 0,7 mln osób,
- dwa parki narodowe odwiedziło łącznie 390 tys. osób, w tym:
  - „Bory Tucholskie” - 60 tys.
  - Słowiński Park Narodowy - 328 tys.
- 7 instytucji paramuzealnych (ogrody zoologiczne, botaniczne, rezerваты itp.) odwiedziło 779 tys. osób, w tym wystawę „Drogi Do Wolności” w Stoczni Gdańskiej 43 tys. osób,
- 375 biur podróży osiągnęło przychody w wysokości 221,6 mln zł
- 633 zakłady gastronomiczne (w tym 216 restauracji) osiągnęło przychody w wys. 312,9 mln zł,

W 2007 roku w Porcie Lotniczym w Gdańsku odprawiono 1,7 mln pasażerów, a w ciągu ośmiu miesięcy 2008 roku 1,3 mln pasażerów (wzrost o 22,8%) w tym w ruchu przyjazdowym 665 tys. (bez pasażerów tranzytowych). Można przewidywać, że w 2008 roku łączna liczba pasażerów odprawionych na lotnisku przekroczy 2 mln.

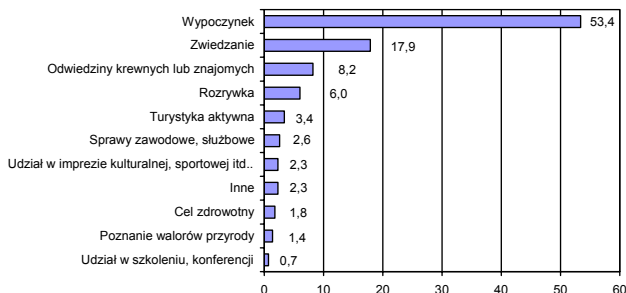
W 2008 roku do portów morskich w Gdyni i Gdańsku zawinęło 125 statków wycieczkowych z 136 tys. pasażerów na pokładzie (wzrost o 34,7%). Port w Gdyni odwiedziło 89 statków z 123 tys. pasażerów (wzrost o 38,2%), a Port w Gdańsku 36 statków z 13 tys. pasażerów (wzrost o 8,3%).

W 2007 roku promy obsłużyły w Gdyni 509,3 tys. pasażerów.

4 Charakterystyka krajowego ruchu turystycznego na obszarze województwa pomorskiego

4.1. Cel przyjazdu

Przyjazdy Polaków do województwa pomorskiego (lub podróże po nim) w okresie lata mają charakter typowo turystyczny – 84,4% wskazań ogółu badanych turystów. Główne cele przyjazdów to wypoczynek i zwiedzanie – razem 71,3% wskazań. Inne najczęściej wskazywane cele typowo turystyczne to rozrywka, turystyka aktywna i udział w imprezach kulturalnych, sportowych lub innych. Odwiedziny krewnych lub znajomych były głównym celem podróży dla 8,2% Polaków przyjeżdżających do pomorskiego (lub po nim podróżujących), a sprawy zawodowe lub służbowe – dla 2,6%. Cel zdrowotny wskazało 1,8% badanych, zaś udział w szkoleniach, konferencjach itp. (lato nie jest najlepszym okresem na organizowanie tego typu spotkań) – tylko 0,7%.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 9. Główne cele przyjazdów turystów do województwa pomorskiego w lecie 2008 (udział wskazań w %)

Województwo nie jest jednorodnym obszarem pod względem celów przyjazdów. Istnieją dość znaczne różnice między poszczególnymi regionami. Głównymi czynnikami różnicującymi są pierwsze cztery najczęściej wymieniane cele przyjazdów: wypoczynek, zwiedzanie, odwiedziny u krewnych lub znajomych oraz rozrywka.

Półwysp Helski charakteryzuje się najwyższym udziałem wypoczynku jako głównego celu przyjazdów (69,6% przyjazdów do regionu, o 16,2 punktów procentowych powyżej średniej dla województwa). Wypoczynek ma ponadprzeciętny udział również w regionie Kaszub oraz Żuław i Mierzei Wiślanej. Region słupski, Trójmiasto oraz Kociewie mają niższy od przeciętnego udział wypoczynku; charakterystyczne jest to zwłaszcza dla Kociewia, gdzie udział ten wynosi 40,6% i jest o 12,8 punktów procentowych niższy od przeciętnej dla województwa.

Zwiedzanie jako główny cel przyjazdów ma najwyższy udział w Trójmieście (24,4% przyjazdów do regionu, o 6,5 punktów procentowych powyżej średniej dla województwa). Inne regiony o ponadprzeciętnym udziale zwiedzania to Kaszuby, Kociewie i region słupski. Na Żuławach i Mierzei Wiślanej oraz na Półwyspie Helskim udział przyjazdów, których głównym celem jest zwiedzanie kształtuje się poniżej przeciętnej dla województwa. Szczególnie widoczne jest to w przypadku Półwyspu Helskiego, gdzie udział ten wynosi 5,6%, o 12,3 punktów procentowych poniżej średniej.

Kociewie i Trójmiasto to dwa regiony, które charakteryzują się ponadprzeciętnym udziałem przyjazdów w odwiedziny do krewnych lub znajomych (odpowiednio o 10,1 i 4,0 punktów procentowych powyżej średniej dla województwa). Najniższy udział odwiedzin jest charakterystyczny dla Półwyspu Helskiego (o 5,2 punktów procentowych poniżej średniej).

Rozrywka jako główny cel przyjazdów charakteryzuje region słupski – udział przyjazdów w tym celu wynosi 12,7% ogółu przyjazdów do regionu i jest o 6,7 punktów procentowych wyższy od średniej dla województwa. Inne regiony o ponadprzeciętnym udziale przyjazdów w tym celu to: Żuławy i Mierzeja Wiślana, Półwysp Helski i Trójmiasto (w dwóch ostatnich udział przekracza średnią dla województwa tylko nieznacznie). Kaszuby i Kociewie charakteryzują się poniżej przeciętnym udziałem przyjazdów w celach rozrywki – w obu przypadkach udział jest niższy od średniej dla województwa o 5,1 punktów procentowych.

Tab.3. Główne cele przyjazdów turystów do wybranych regionów województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Cel przyjazdu	Trójmiasto	Półwysp Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
Wypoczynek	44,3	69,6	45,2	57,0	40,6	55,4
Zwiedzanie	24,4	5,6	19,9	22,4	21,5	15,8
Odwiedziny krewnych/znajomych	12,2	3,0	4,2	6,7	18,3	5,4
Rozrywka	6,8	7,3	12,7	0,9	0,9	9,2
Turystyka aktywna	2,1	5,6	6,0	2,1	2,3	3,1
Sprawy zawodowe	0,7	1,8	4,8	1,8	4,6	4,6
Udział w imprezie	4,4	2,3	0,6	1,2	1,4	2,3
Zdrowotny	1,4	3,0	2,4	0,3	3,7	0,8
Poznanie walorów przyrody	0,7	0,8	0,6	4,8	1,4	0,0
Udział w szkoleniu, konferencji itp.	0,7	0,3	1,8	0,6	1,8	0,0
Inne	2,3	0,7	1,8	2,2	3,5	3,4

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Warto wspomnieć o innych głównych celach przyjazdów, które ze względu na ogólny niższy udział, mniej już różnicują regiony, nie mniej jednak pokazują pewne tendencje. I tak: turystyka aktywna jako główny cel przyjazdu ma najwyższy udział w regionie słupskim i na Półwyspie Helskim, sprawy zawodowe – w regionie słupskim, na Kociewiu oraz Żuławach i Mierzei Wiślanej, poznanie walorów przyrody – na Kaszubach, udział w imprezach – w Trójmieście, cel zdrowotny (szeroko rozumiany) – na Kociewiu i na Półwyspie Helskim, a udział w szkoleniu – na Kociewiu i w regionie słupskim.

Jeśli porównać wyniki badań przeprowadzonych w 2008 roku i w 2005 roku można powiedzieć, że główne cele przyjazdów do województwa pomorskiego są dość stabilne. Dominują przyjazdy, gdzie głównym celem jest wypoczynek (w 2005 r. – 58,7%, w 2008 r. – 53,4%), zwiedzanie (odpowiednio 17,2% i 17,9%) oraz odwiedzić krewnych lub znajomych (10,0% i 8,2%).

Tab. 4. Główne cele przyjazdów do województwa pomorskiego w latach 2008 i 2005

Cel przyjazdu	Udział w procentach	
	2008	2005
Wypoczynek	53,4	58,7
Zwiedzanie	17,9	17,2
Odwiedziny krewnych lub znajomych	8,2	10,0
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby itp.)	6,0	2,3
Turystyka aktywna	3,4	b.d.
Sprawy zawodowe lub służbowe, interesy	2,6	1,5
Udział w imprezie kulturalnej, sportowej lub innej	2,3	0,8
Cel zdrowotny	1,8	0,9
Poznanie walorów przyrody	1,4	1,0
Udział w szkoleniu, konferencji, kongresie	0,7	b.d.
Inne	2,3	7,6

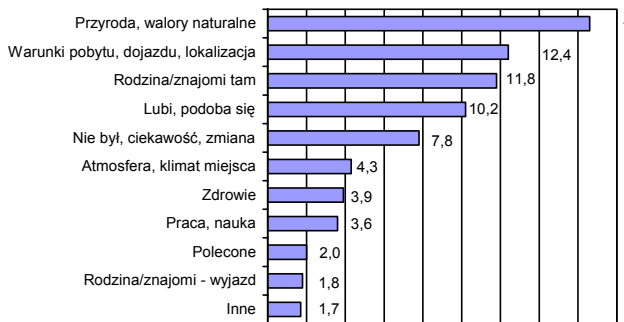
Źródło: 2008 r. – badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o., 2005 r. – badania CBOS

Warto zwrócić uwagę na to, że w 2008 roku w porównaniu z 2005 rokiem utrzymał się udział zwiedzania, jako głównego celu przyjazdów, a zmniejszył się udział wypoczynku oraz odwiedzin u krewnych lub znajomych, na korzyść pozostałych celów przyjazdu. Wśród nich najbardziej wzrósł udział rozrywki i uczestniczenia w imprezach; trudno określić zmiany w turystyce aktywnej, ponieważ poprzednio nie były wyodrębniane. Udział pozostałych celów różnił się w znikomym stopniu.

4.2. Przyczyny wyboru oferty turystycznej Pomorza

Do najczęstszych przyczyn wyboru oferty turystycznej województwa pomorskiego należy możliwość atrakcyjnego spędzania czasu. Ten powód wskazała blisko jedna czwarta badanych. Niewiele mniej respondentów wybierało Pomorze ze względu na ciekawe obiekty do zwiedzania. Na możliwość wypoczynku, jaką stwarza województwo, wskazywała blisko jedna piąta osób. Przyroda i walory naturalne stanowiły powód wyboru pomorskiego dla 17% badanych. Istotną przyczyną wyboru oferty województwa są też warunki pobytu, dojazdu i lokalizacja – ten powód podało 12% respondentów. Prawie tyle samo osób wskazywało jako przyczynę wyboru posiadanie rodziny na terenie województwa. Co dziwniejsze badani jako powód wyboru Pomorza podawali, że lubi tu przyjeżdżać, że podoba mu się tutaj – większa część osób z tej grupy to stali goście Pomorza. „Nie był, nie widział” bądź chęć zmiany (często w obrębie województwa pomorskiego) to powód wskazywany przez co dwunastego respondenta.

Inne powody, rzadziej wymieniane to: atmosfera i swoisty klimat miejsca, który przyciąga gości – przyczyna wskazywana przez 4% badanych, szeroko pojęte zdrowie (w tym klimat nadmorski) – 4%, praca bądź nauka – 4%, polecenie przez znajomych bądź znalezienie oferty w Internecie – 2%, dobre miejsce na wyjazdy rodzinne bądź ze znajomymi – 2%.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 10. Przyczyny wyboru oferty turystycznej województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Zróźnicowanie powodów wyboru oferty Pomorza w zależności od miejsca badania przedstawiono w poniżej tabeli.

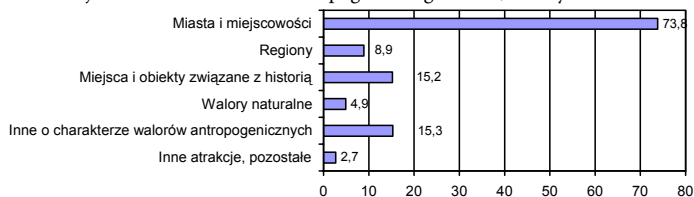
Tab. 5. Przyczyny wyboru województwa pomorskiego jako miejsca podróży w zależności od miejsca badania – wybranych regionów (udział wskazań w %)

Przyczyna wyboru	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
Możliwość atrakcyjnego spędzenia czasu	32,6	27,6	7,2	18,2	18,7	25,0
Zwiedzanie	39,1	6,1	8,4	34,2	26,5	11,2
Wypoczynek	32,6	13,9	8,4	15,8	26,5	11,5
Przyroda, walory naturalne	14,9	6,6	4,2	37,6	13,2	18,8
Warunki pobytu, dojazdu, lokalizacji	7,0	18,2	3,0	19,7	8,2	3,5
Rodzina/znajomi tam	14,0	5,8	13,3	12,1	23,7	6,2
Lubi, podoba się	5,6	17,2	9,6	9,7	3,7	13,8
Nie był, ciekawość, zmiana	8,4	4,6	9,0	13,6	5,5	5,4
Atmosfera, klimat miejsca	6,0	3,0	1,8	6,7	5,9	0,8
Zdrowie	7,9	3,0	1,2	1,2	6,8	1,5
Praca, nauka	1,4	1,3	4,8	1,5	12,8	5,0
Polecone	3,3	1,3	2,4	1,8	0,9	1,9
Rodzina/znajomi wyjazd	1,9	2,0	2,4	2,7	1,4	0,4
Inne	2,1	1,8	1,2	1,2	2,7	0,8

Uwaga: procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.
Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

4.3. Odwiedzane miejsca i atrakcje

Wśród badanych turystów odwiedzających województwo pomorskie 1702 osób, czyli 94,6% ogółu respondentów, wskazało co najmniej jedną miejscowość, miejsce lub obiekt, jakie odwiedzili lub planowali odwiedzić w trakcie aktualnej podróży (możliwe były cztery wskazania). Łącznie badani wymienili 378 miejscowości, regionów, miejsc lub obiektów, średnio wypadło 2,3 wskazań na osobę. Wymienione miejsca i atrakcje zostały podzielone na sześć kategorii: miasta lub miejscowości, regiony (wskazania sub-regionów Pomorza – Półwysep Helski, Mierzeja Wiślana, Kaszuby lub okolice konkretnych miejscowości), obiekty i miejsca związane z historią, walory naturalne, inne atrakcje o charakterze waloru antropogenicznego oraz pozostałe atrakcje. Respondenci wskazywali najczęściej miasta lub miejscowości – 74% badanych, regiony wymieniło 9% badanych, obiekty i miejsca związane z historią – 15%, inne atrakcje o charakterze waloru antropogenicznego – 15%, walory naturalne – 5%, inne atrakcje – 3%.

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.
Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 11. Odwiedzane miejsca i atrakcje województwa pomorskiego podczas podróży w lecie 2008 roku (udział wskazań w %)

Miasta i miejscowości były wskazywane najczęściej niezależnie do miejsca badania (najrzadziej przez respondentów badanych w miejscowościach Półwyspu Helskiego oraz Żuław i Mierzei Wiślanej). Na terenie Półwyspu Helskiego, regionu słupskiego oraz Żuław i Mierzei Wiślanej respondenci częściej wskazywali regiony. Obiekty i miejsca związane z historią były wskazywane częściej na Żuławach i Mierzei Wiślanej oraz na Kociewiu. Inne atrakcje o charakterze waloru antropogenicznego wskazywano najczęściej w Trójmieście i na Półwyspie Helskim, walory naturalne – w regionie słupskim i w Trójmieście, pozostałe atrakcje – na Żuławach i Mierzei Wiślanej.

Tab. 6. Odwiedzane miejsca i atrakcje województwa pomorskiego podczas podróży w lecie 2008 roku w zależności od miejsca badania – wybranych regionów (udział wskazań w %)

Odwiedzane miejsca i atrakcje	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
Miasta, miejscowości	78,4	57,7	79,5	85,8	79,0	67,7
Regiony	8,4	13,7	12,0	4,8	3,7	10,0
Obiekty, miejsca związane z historią	17,7	5,1	13,3	7,0	20,5	33,5
Walory naturalne	7,2	4,1	8,4	3,3	3,2	3,5
Inne o charakterze waloru antropogenicznego	22,8	22,8	16,9	6,7	7,8	7,7
Inne atrakcje, pozostałe	3,3	3,0	0,6	0,3	1,8	6,2

Uwaga: procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.
Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Spośród 378 miejscowości, regionów, miejsc lub obiektów wymienionych przez respondentów tylko cztery cieszyły się popularnością u ponad 10% ogółu badanych. Najczęściej odwiedzano Gdańsk (19% ogółu, 20% respondentów wskazujących przynajmniej jedną miejscowość, miejsce lub obiekt), Sopot (odpowiednio 17% i 18%), Hel (16% i 17%) oraz Gdynię (11% i 12%). Listę najczęściej odwiedzanych miejsc i atrakcji z podaniem liczby i udziału wskazań zawiera tabela 7.

Tab. 7. Najczęściej odwiedzane miejsca i atrakcje

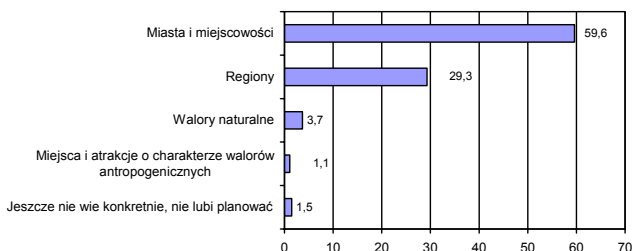
Lp.	Miejsca i atrakcje	Liczba wskazań	Udział wskazań w procentach
1	Gdańsk	340	18,9
2	Sopot	312	17,3
3	Hel	292	16,2
4	Gdynia	195	10,8
5	Malbork	121	6,7
6	Trójmiasto	108	6,0
7	Zamek – Malbork	92	5,1
8	Jastarnia	89	4,9
9	Władysławowo	88	4,9
10	Chojnice	85	4,7
11	Łeba	84	4,7
12	Krynica Morska	82	4,6
13	Szymbark	77	4,3
14	Molo – Sopot	63	3,5
15	Kościerzyna	62	3,4
16	Fokarium – Hel	62	3,4
17	Kwidzyn	56	3,1
18	Stare Miasto – Gdańsk	48	2,7
19	Jurata	47	2,6
20	Stegna	39	2,2
21	Jastrzębia Góra	35	1,9

Lp.	Miejsca i atrakcje	Liczba wskazań	Udział wskazań w procentach
22	Ustka	34	1,9
23	Półwysep Helski	31	1,7
24	Jarmark Dominikański – Gdańsk	30	1,7
25	Chmielno	29	1,6
26	Puck	29	1,6
27	Oceanarium – Gdynia	28	1,6
28	Chałupy	27	1,5
29	Kartuzy	25	1,4
30	Westerplatte	25	1,4
31	Swonegacie	24	1,3
32	Sztutowo	24	1,3
33	Wieżycza	22	1,2
34	Bytów	20	1,1
35	Sztum	20	1,1
36	Prabuty	18	1,0
37	Słupsk	18	1,0
38	Wdzydze	18	1,0
39	Brusy	17	0,9
40	Łębork	17	0,9
41	Latarnia morska na Rozewiu	17	0,9

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

4.4. Planowane w przyszłości miejsca podróży do regionu

Spośród badanych aż 92% zamierza ponownie odwiedzić województwo pomorskie. Respondenci wskazali 178 miejscowości, regionów, miejsc lub obiektów leżących na terenie województwa pomorskiego, które zamierzają odwiedzić w przyszłości. Najczęściej wymieniano miasta i miejscowości – 60% badanych. Regiony zostały wskazane przez 29% respondentów, a walory naturalne przez 3,7%. Część osób nie potrafiła jeszcze wskazać konkretnych miejsc lub chociaż określić region dokąd planuje się wybrać (1,5%).

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 12. Planowane w przyszłości miejsca podróży w województwie pomorskim (udział wskazań w %)

Zróznicowanie planowanych w przyszłości miejsc podróży w województwie pomorskim w zależności od miejsca badania przedstawiono w tabeli 8.

Tab. 8. Planowane w przyszłości miejsca podróży w województwie pomorskim w zależności od miejsca badania – wybranych regionów (udział wskazań w %)

Planowane miejsca i atrakcje	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
Miasta, miejscowości	70,7	55,9	51,2	50,6	72,6	52,7
Regiony	23,0	25,3	20,5	46,4	22,4	35,4
Walory naturalne	2,1	2,3	7,8	7,6	3,7	1,2
Miejsca lub obiekty o charakterze walorów antropogenicznych	0,7	0,3	0,6	0,6	0,9	4,3
Jeszcze nie wie konkretnie, nie lubi planować	0,0	1,5	1,2	0,9	0,5	5,8

Uwaga: procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Respondenci wymienili 178 miejsc i regionów, które zamierzają odwiedzić podczas przyszłych podróży. Spośród ankietowanych 1,5% nie miało jeszcze dokładnie sprecyzowanych miejsc, a nawet określonych regionów województwa, które pragną odwiedzić.

W pierwszej dziesiątce wymienionych konkretnie miast i miejscowości (udział wskazań 3-10% ogółu badanych) znalazły się: Gdańsk, Sopot, Hel, Łeba, Gdynia, Jurata, Krynica Morska, Chałupy, Władysławowo i Malbork. Z regionów wymieniano najczęściej Trójmiasto (8% wskazań), Kaszuby (7%) i Półwysep Helski (5%).

Tab. 9. Najczęściej wymieniane miejsca planowanych w przyszłości podróży w województwie pomorskim

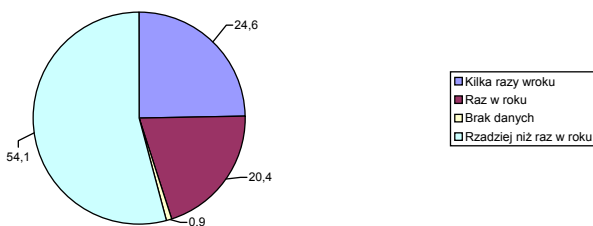
Lp.	Miejsca	Liczba wskazań	Udział wskazań w procentach
1	Gdańsk	184	10,2
2	Trójmiasto	150	8,3
3	Kaszuby	133	7,4
4	Sopot	130	7,2
5	Hel	122	6,8
6	Łeba	108	6,0
7	Gdynia	92	5,1
8	Półwysep Helski	89	4,9
9	Pomorze, nad morzem	68	3,8
10	Jurata	61	3,4
11	Krynica Morska	61	3,4
12	Chałupy	57	3,2
13	Władysławowo	48	2,7
14	Malbork	46	2,6
15	Jastarnia	32	1,8
16	Chmielno	31	1,7
17	Szymbark	29	1,6
18	Powiat Chojnicki	29	1,6

Lp.	Miejsca	Liczba wskazań	Udział wskazań w procentach
19	Mierzeja Wiślana	28	1,6
20	Jastrzębia Góra	28	1,6
21	Chojnice	27	1,5
22	Pojezierze Kaszubskie	24	1,3
23	Ustka	20	1,1
24	Charzykowy	19	1,1
25	Kościerzyna	18	1,0
26	Kwidzyn	16	0,9
27	Wdzydze	16	0,9
28	Śtupsk	14	0,8
29	Wejherowo	13	0,7
30	Bory Tucholskie	13	0,7
31	Gniew	11	0,6
32	Karwia	11	0,6
33	Prabuty	11	0,6
34	Kartuzy	10	0,6
35	Puck	10	0,6

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

4.5. Częstotliwość przyjazdów

Ponad połowa (54% ogółu badanych) turystów przyjeżdżających na teren województwa pomorskiego czyni to rzadziej niż raz w roku. Tę kategorię osób można podzielić na dwie grupy. Do pierwszej należą turyści lubiący zmianę, w związku z tym jednego roku wyjeżdżają nad morze, a drugiego w góry, nad jeziora lub zagranicę. Drugą grupę stanowią osoby, które z różnych względów (np. możliwości finansowe, rodzinne, zawodowe) nie mogą sobie pozwolić na częstsze wyjazdy i wyjeżdżają raz na kilka lat. Warto zwrócić uwagę na to, że część osób z tej pierwszej grupy mogłoby częściej odwiedzać Pomorze, gdyby przedstawić im szerszą gamę możliwości spędzania czasu podczas pobytu na terenie województwa, tak by mogli zaspokoić swoją potrzebę zmian.

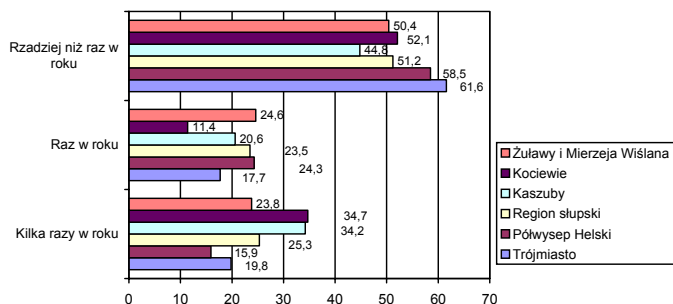

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 13. Częstotliwość podróży do województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Spośród badanych turystów 45% przyjeżdża do województwa pomorskiego przynajmniej raz w ciągu roku. Tę kategorię osób również można podzielić na dwie grupy. Pierwszą grupę, obejmującą jedną piątą ogółu respondentów, stanowią osoby przyjeżdżające na Pomorze systematycznie co roku, zapewne najczęściej podczas letnich wakacji. Jest to grupa stałych klientów, często powracających w to samo miejsce. Druga grupa, obejmująca jedną czwartą ogółu badanych, stanowią turyści przyjeżdżający na Pomorze lub po nim podróżujący częściej niż raz w roku. Wśród nich ponad połowa (ok. 13% ogółu respondentów) to osoby mieszkające na terenie województwa pomorskiego lub województw sąsiednich: kujawsko-pomorskiego i warmińsko-mazurskiego.

Istnieją dość znaczne różnicowania regionalne ze względu na częstotliwość przyjazdów turystów. Największą grupę systematycznie (przynajmniej raz w roku) odwiedzających Pomorze lub po nim podróżujących turystów spotyka się na Kaszubach, najmniejszą – w Trójmieście. Wśród osób badanych na Kaszubach tylko 45% respondentów stwierdziło, że przyjeżdża do województwa pomorskiego lub po nim podróżuje rzadziej niż raz w roku, wśród badanych w Trójmieście takich osób było aż 62%.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

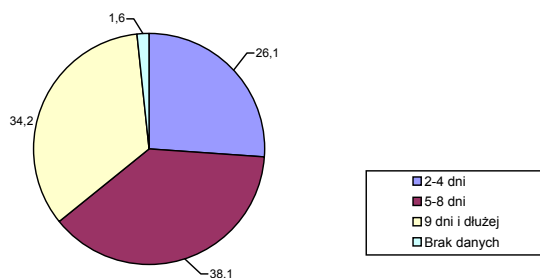
Rys. 14. Częstotliwość podróży do województwa pomorskiego według wybranych regionów (udział wskazań w %)

Najwięcej turystów przyjeżdżających na Pomorze systematycznie co roku spotyka się w regionie Żuław i Mierzei Wiślanej (25% wskazań) oraz na Półwyspie Helskim i w regionie słupskim (po 24% wskazań), najmniej – na Kociewiu (11%). Osoby podróżujące kilka razy w roku spotykane są najczęściej na Kociewiu (35% wskazań) i Kaszubach (34%), najrzadziej na Półwyspie Helskim (16%).

4.6. Długość pobytu

Województwo pomorskie to region preferowany przez Polaków raczej na dłuższe wyjazdy. Wśród turystów badanych w lecie 2008 roku 72% respondentów przyjechało na co najmniej 5 dni (4 noclegi). Tylko 26% osób zaplanowało, że ich pobyt na terenie województwa będzie trwał krótko, nie dłużej niż 2-4 dni. Pobyty trwające 5-8 dni (4-7 noclegów) zaplanowało 38% badanych, a 34% respondentów planowało, że ich pobyt będzie trwał co najmniej 9 dni (8 noclegów).

Średnia długość pobytu na terenie województwa wynosiła 8,3 dnia (7,3 nocy).

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 15. Długość pobytu w województwie pomorskim

Warto zwrócić uwagę, że turyści przyjeżdżający do województwa na 2-4 dni wybierali się najczęściej w weekendy. Pobyty weekendowe stanowiły 73,8% ogółu krótkich (trwających 2-4 dni) przyjazdów. Pewne zróżnicowanie wystąpiło w regionach. I tak pobyty weekendowe stanowiły 78% ogółu krótkich przyjazdów do Trójmiasta, 89% – na Hel i w region słupski, 71% – na Kaszuby, 40% – na Kociewie i 73% – na Żuławy.

Istnieje duże zróżnicowanie regionalne pod względem długości pobytu. Najdłużej turyści przebywali na Półwyspie Helskim. Średni czas pobytu w tym regionie wynosił 10,3 dnia (9,3 nocy), 52% badanych przyjechało tutaj na co najmniej 9 dni, a tylko 14% na maksymalnie 4 dni. Najwięcej osób planujących krótkie pobyty, trwające 2-4 dni, wybrało się w region Żuław i Mierzei Wiślanej (35% wskazań) oraz do Trójmiasta (33%). Turyści planujący pobyty trwające 5-8 dni przyjeżdżali najczęściej do regionu słupskiego i na Kaszuby (po 43% wskazań).

Tab. 10. Długość pobytu w wybranych regionach województwa pomorskiego

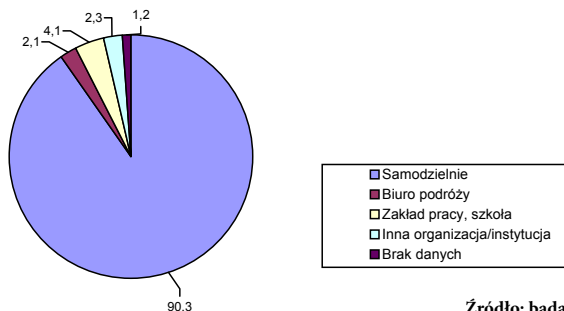
Długość pobytu	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
2-4 dni	33,0	13,7	26,5	26,4	23,7	35,0
5-8 dni	38,6	33,2	43,4	42,7	35,2	37,7
9 dni i dłużej	26,7	51,6	27,1	30,3	37,4	26,5
Brak danych	1,6	1,5	3,0	0,6	3,7	0,8
Średnia liczba noclegów	6,6	9,3	6,7	7,0	7,0	6,7

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

5. Preferencje turystów, odwiedzających region w ostatnich dwóch latach

5.1. Preferowany sposób organizacji przyjazdu

Turyści odwiedzający województwo pomorskie organizują swoją podróż najchętniej samodzielnie – 90% respondentów wybrało ten sposób organizacji przyjazdów. Na wyjazdy zorganizowane przez zakłady pracy lub szkoły zdecydowało się 4% respondentów, a wyjazdy przygotowane przez inne instytucje lub organizacje wybrało dalsze 2% badanych. Mało turystów decyduje się na wyjazdy zorganizowane przez biura podróży – zaledwie 2% respondentów skorzystało z usług oferowanych przez biura.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 16. Preferowany sposób organizacji przyjazdów do województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Szczególnie nastawieni na samodzielną organizację przyjazdów na Pomorze byli turyści przebywający na Kaszubach (965 wskazań), Półwyspie Helskim (93%) oraz w regionie Żuław i Mierzei Wiślanej (92%). Chętniej na zlecenie organizacji przyjazdów innym decydowały się osoby przebywające w regionie słupskim (tylko 83% preferowało samodzielne zorganizowanie podróży) i na Kociewiu (odpowiednio 85% wskazań).

Tab. 11. Preferencje sposobu organizacji przyjazdów do wybranych regionów województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Sposób organizacji	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiśłana
Biuro podróży	3,3	3,3	1,2	0,6	2,7	0,4
Zakład pracy, szkoła	4,4	2,0	12,0	1,5	6,4	2,7
Inna organizacja/instytucja	3,0	1,5	1,8	1,8	4,6	1,5
Samodzielnie	88,8	92,9	82,5	96,1	84,5	91,5
Brak danych	0,5	0,3	2,4	0,0	1,8	3,8

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Turyści przebywający w regionie słupskim częściej niż inni preferowali przyjazdy zorganizowane przez zakład pracy lub szkołę (12% wskazań). Kociewie było częściej niż inne regiony pomorskiego odwiedzane przez osoby preferujące bądź przyjazdy zorganizowane przez zakład pracy lub szkołę (6% wskazań) bądź zorganizowane przez inne instytucje lub organizacje (5% wskazań). Trójmiasto z kolei oraz Półwysep Helski odwiedzane były częściej niż inne regiony przez osoby preferujące przyjazdy zorganizowane przez biura podróży (w obu regionach po 3% wskazań).

Warto zwrócić uwagę na to, że pomimo utrzymującego się primatu osób preferujących samodzielną organizację podróży do województwa pomorskiego, w ostatnich latach można zaobserwować lekki wzrost zainteresowania przyjazdami organizowanymi przez innych (patrz tabela 12).

Tab. 12. Preferencje sposobu organizacji przyjazdów do województwa pomorskiego badane w latach 2008 i 2005

Sposób organizacji	Udział w procentach	
	2008	2005
Biuro podróży	2,1	0,9
Zakład pracy, szkoła	4,1	3,3*
Inna organizacja/instytucja	2,3	
Samodzielnie	90,3	95,8
Brak danych	1,2	0,0

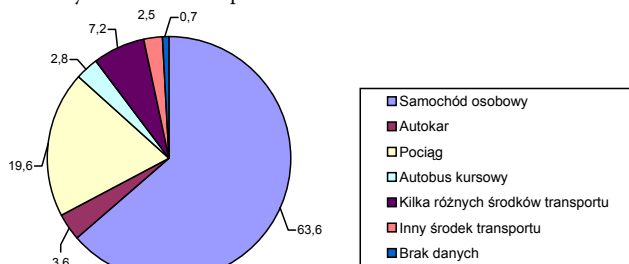
* W tym rodzina, znajomi.

Źródło: 2008 r. – badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o., 2005 r. – badania CBOS

5.2. Preferowane środki transportu

Turyści odwiedzający Pomorze zdecydowanie preferują samochód osobowy jako środek transportu podczas podróży do województwa (64% wskazań). Większość z tych osób dysponuje samochodem również podczas pobytu. Powoduje to, że wzrasta możliwość eksploracji miejscowości położonych w promieniu 1-2 godzin jazdy samochodem (do 100 km) od miejsca pobytu turystów.

Stosunkowo duża grupa osób korzystała z usług kolei – 20% respondentów przyjechało na Pomorze pociągiem. Rzadziej preferowane są takie środki transportu jak autokar (4% wskazań), czy autobus kursowy (3%). Z innych środków transportu (np. motocykl, rower itd.) skorzystało 3% respondentów. Duża grupa turystów (7% ogółu badanych), aby dotrzeć na miejsce przeznaczenia, korzystała z kilku różnych środków transportu.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 17. Preferowany środek transportu podczas podróży do województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Preferencje turystów w odniesieniu do używanych środków transportu w dużej mierze zależą od istniejącej sieci drogowej i kolejowej. Im gorsza sieć połączeń, tym częściej turyści zdani są na własny środek transportu. Tam, gdzie istnieją w miarę szybkie i proste połączenia, wzrasta liczba osób korzystających z transportu publicznego. Najwyraźniej widoczne jest to w przypadku Trójmiasta oraz (jeśli chodzi o połączenia kolejowe) Półwyspu Helskiego (patrz tabela poniżej).

Tab. 13. Preferowane środki transportu podczas podróży do wybranych regionów województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Środek transportu	Trójmiasto	Półwysp Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
Pociąg	38,8	23,0	10,8	8,2	9,6	10,8
Samochód osobowy	37,2	65,3	66,3	81,8	76,3	68,8
Autobus kursowy	2,1	1,0	4,8	2,1	1,8	7,3
Autokar	5,8	2,5	4,8	2,1	3,2	3,1
Motocykl	0,9	2,3	1,8	1,8	0,5	0,4
Motorower/rower	0,2	0,0	3,6	0,3	0,9	0,0
Inny środek transportu	0,5	0,3	1,8	0,6	1,4	0,0
Kilka różnych środków transportu	14,2	5,6	4,8	3,0	2,3	8,8
Brak danych	0,2	0,0	1,2	0,0	4,1	0,8

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Turyści przyjeżdżający do Trójmiasta równie często korzystali z samochodu osobowego (37% wskazań), jak z pociągu (39%). W porównaniu z turystami przebywającymi w innych regionach respondenci w Trójmieście samochód osobowy wskazywali najrzadziej, pociąg zaś – najczęściej. Tu również najczęściej jako środek transportu wskazywany był autokar (6%). Badani przebywający na Półwyspie Helskim częściej niż inni preferowali pociąg (23% wskazań). Preferencje co do środka transportu były zbliżone w przypadku turystów przebywających w regionie słupskim oraz Żuław i Mierzei Wiślanej. Z samochodu skorzystało odpowiednio 66% i 69% badanych, z pociągu – w obu regionach po 11%, z autobusu kursowego częściej korzystali turyści przyjeżdżający na Żuławy i Mierzeję Wiślana (7%) niż odwiedzający region słupski (5%), preferujący w tym ostatnim przypadku równie często autokar (też 5%). Turyści przebywający na Kaszubach oraz na Kociewiu zdecydowanie częściej niż inni preferowali samochód osobowy (odpowiednio 82% i 76% wskazań).

Preferencje turystów w odniesieniu do sposobu podróżowania na Pomorze są stabilne. Dominującym środkiem transportu jest samochód osobowy, dla którego alternatywą jest pociąg, choć znacznie już rzadziej wykorzystywany.

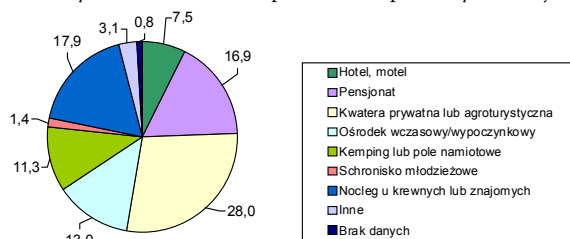
Tab. 14. Preferowane środki transportu podczas podróży do województwa pomorskiego w latach 2008 i 2005

Środek transportu	Udział w procentach	
	2008	2005
Pociąg	19,6	21,7
Samochód osobowy	63,6	70,3
Autobus kursowy	2,8	4,2
Autokar	3,6	4,2
Inny środek transportu	2,5	2,0
Kilka różnych środków transportu	7,2	b.d.
Brak danych	0,7	–

Źródło: 2008 r. – badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o., 2005 r. – badania CBOS

5.3. Preferowane miejsca noclegów

Preferencje turystów dotyczące miejsca noclegu na terenie województwa pomorskiego były mocno zróżnicowane. Można tu wyróżnić sześć podstawowych grup. Największą stanowiły osoby preferujące jako miejsce noclegu kwatery prywatne lub agroturystyczne (28% wskazań), najmniejszą – turyści preferujący zakwaterowanie w hotelach lub motelach (8%). Podobne wielkościami były grupy osób korzystających z gościnności krewnych lub znajomych (18%) oraz z pensjonatów (17%). Turyści preferujący pobyty w ośrodkach wczasowych lub wypoczynkowych (13%) stanowili grupę podobną wielkościami do osób wybierających pobyty na kempingach lub polach namiotowych (11%). Inne rodzaje bazy noclegowej nie cieszyły się popularnością. Schroniska młodzieżowe wybrało zaledwie 1% respondentów, z pozostałych rodzajów bazy skorzystało 3% badanych.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 18. Preferowane miejsca noclegów na terenie województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Preferencje turystów dotyczące miejsca noclegu wykazują mocne zróżnicowania regionalne. Badani przebywający w Trójmieście korzystali najchętniej z gościnności krewnych lub znajomych (33% wskazań, najczęściej w porównaniu przebywającymi w innych regionach) lub nocowali w kwaterach prywatnych (25%). Grupy osób preferujących pozostałe cztery podstawowe rodzaje zakwaterowania były w tym regionie podobne wielkościami: wybierający na miejsce noclegu ośrodek wczasowy lub wypoczynkowy stanowili 9% badanych w tym regionie, nocujący w pensjonacie – 9%, hotelu lub motelu – 8%, a na kempingu lub polu namiotowym – 7%. Tu też była największa grupa osób wybierających inne rodzaje zakwaterowania (6%).

Turyści przebywający na Półwyspie Helskim na miejsce noclegu wybierali najczęściej kwatery prywatne (28%) i pensjonaty (26%). Osoby preferujące pobyty na kempingach lub polach namiotowych stanowiły wielkościami taką samą grupę, jak wybierający pobyty w ośrodkach wczasowych lub wypoczynkowych (po 17%). Tu przebywało najmniej turystów korzystających z gościnności u rodziny lub znajomych (4%).

W regionie słupskim na miejsce noclegów wybierane były najczęściej kwatery prywatne lub agroturystyczne (22%) oraz pensjonaty (21%). Niewiele mniejszą popularnością cieszyły się tutaj pobyty w ośrodkach wczasowych lub wypoczynkowych (18%) oraz u krewnych lub znajomych (15%). Grupa osób preferujących hotele lub motele (największa w porównaniu z innymi regionami) była wielkościami taka sama, jak decydujących się na kemping lub pola namiotowe (po 10%). W tym regionie turyści częściej niż w innych korzystali ze schronisk młodzieżowych (4%).

Turyści przebywający na Kaszubach częściej niż w innych regionach wybierali na miejsce noclegu kwaterę prywatną lub agroturystyczną (33%). W ośrodkach wczasowych lub wypoczynkowych nocowano nieco częściej niż u rodziny lub znajomych (odpowiednio 19% i 15%). Grupa osób preferujących noclegi w pensjonatach była ilościowo zbliżona do grupy wybierających pobyt na kempingach lub polach namiotowych (odpowiednio 12% i 11%). Hotele i motele były tu wybierane nieco rzadziej niż w innych regionach (6%).

Na Kociewiu najczęściej korzystano z gościnności u krewnych lub znajomych (31%) bądź wybierano kwaterę prywatną lub agroturystyczną (27%). Pobyt w pensjonacie wybierało 14% respondentów. Grupa osób preferująca hotel lub motel była taka sama ilościowo, jak wybierających ośrodek wczasowy lub wypoczynkowy (po 9%). Tu przyjeżdżało najmniej turystów w porównaniu z innymi regionami, którzy preferowali pobyty na kempingach lub polach namiotowych (5%).

Największą grupę wśród turystów odwiedzających Żuławę i Mierzęję Wiślaną stanowiły osoby preferujące noclegi w kwaterach prywatnych lub agroturystycznych (32%) oraz w pensjonatach (24%). W porównaniu z innymi regionami tutaj była stosunkowo największa grupa respondentów wybierających pobyty na kempingach lub polach namiotowych (18%), najmniejsza zaś – decydujących się na pobyt w ośrodkach wczasowych lub wypoczynkowych (7%) oraz w hotelach lub motelach (5%).

Tab. 15. Preferowane miejsca noclegów w wybranych regionach województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Baza noclegowa	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzęja Wiślana
Hotel, motel	7,7	8,4	9,6	6,4	9,1	4,6
Pensjonat	8,8	25,6	20,5	12,1	13,7	23,5
Kwaterna prywatna lub agroturystyczna	24,9	27,8	21,7	33,0	27,4	31,5
Ośrodek wczasowy/wypoczynkowy	9,3	16,5	17,5	18,5	9,1	7,3
Kemping lub pole namiotowe	6,7	16,7	9,6	10,9	4,6	18,1
Schronisko młodzieżowe	2,3	0,0	3,6	0,9	1,4	1,5
Nocleg u krewnych lub znajomych	32,8	4,1	15,1	14,5	31,1	9,6
Inne	6,0	0,5	1,2	3,0	2,7	3,8
Brak danych	1,4	0,5	1,2	0,6	0,9	0,0

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Preferencje turystów dotyczące wyboru miejsca noclegów ulegają w ostatnich latach pewnym zmianom. Blisko jedna czwarta osób z grupy preferujących jako miejsce noclegu kwatery prywatne lub agroturystyczne przeniosła swoje zainteresowanie na inne rodzaje bazy. Największy wzrost obserwuje się w grupie osób preferujących pobyty w pensjonatach oraz w ośrodkach wczasowych lub wypoczynkowych – odpowiednio wzrost o 6 i 5 punktów procentowych w latach 2005-2008.

Tab. 16. Preferowane miejsca noclegów na terenie województwa pomorskiego w latach: 2008 i 2005

Baza noclegowa	Udział w procentach	
	2008	2005*
Hotel, motel	7,5	5,3
Pensjonat	16,9	10,6
Kwaterna prywatna lub agroturystyczna	28,0	37,4
Ośrodek wczasowy/wypoczynkowy	13,0	8,0
Kemping lub pole namiotowe	11,3	7,5
Schronisko młodzieżowe	1,4	0,9
Nocleg u krewnych lub znajomych	17,9	19,8
Inne	3,1	11,1
Brak danych	0,8	–

* Odsetki nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: 2008 r. – badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o., 2005 r. – badania CBOS

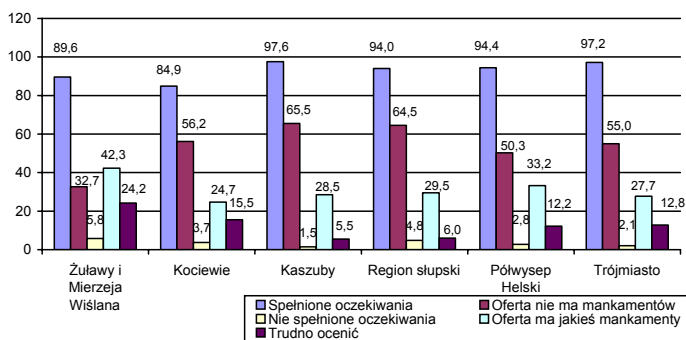

6. Oferta turystyczna województwa – jej postrzeganie, ocena jakości i różnorodności

6.1. Postrzeganie oferty turystycznej województwa pomorskiego

Oferta turystyczna Pomorza jest generalnie postrzegana bardzo pozytywnie. Aż 94% respondentów oceniło, że podróż do województwa pomorskiego spełniła ich oczekiwania. Wiadomo zaś, że pozytywna ocena jest bardzo ważna przy dokonywaniu przez ludzi wyboru przyszłego kierunku podróży. Spośród badanych 54% osób stwierdziło, że oferta województwa nie ma żadnych mankamentów, 31% respondentów wskazało jakieś mankamenty, a 13% nie potrafiło dokonać oceny oferty pod tym kątem.

Postrzeganie oferty województwa zależy od regionu, w którym przebywali turyści. Najlepiej oferta postrzegana jest przez turystów odwiedzających Kaszuby i Trójmiasto – odpowiednio 98% i 97% respondentów przebywających na tych terenach oceniło, że podróż spełniła ich oczekiwania. Najmniej pozytywnych wskazań oferta uzyskała wśród turystów odwiedzających Kociewie oraz Żuław i Mierzeję Wiślaną (odpowiednio 85% i 90%). Najbardziej negatywnie oferta postrzegana jest przez turystów przebywających w regionie Żuław i Mierzei Wiślanej (6% respondentów oceniło, że podróż nie spełniła ich oczekiwań) oraz w regionie słupski (5%). Najwięcej wskazań, że oferta turystyczna Pomorza nie ma żadnych mankamentów uzyskano od turystów przebywających na Kaszubach i w regionie słupskim, najwięcej mankamentów oferty wskazywali turyści przebywający na terenie Żuław i Mierzei Wiślanej. W tym regionie był również najwyższy odsetek osób nie potrafiących dokonać oceny oferty.

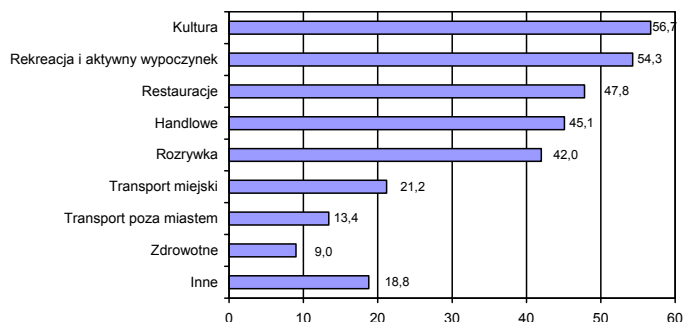

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 19. Ocena oferty turystycznej województwa pomorskiego w zależności od wybranych regionów (udział wskazań w %)

Oferta turystyczna Pomorza jest dość bogata. Należy zwrócić uwagę na to, że zaledwie 0,1% ogółu respondentów nie skorzystało z żadnych usług podczas pobytu na terenie województwa. Największym zainteresowaniem cieszyła się oferta kulturalna (usługi oferowane w obiektach kultury – muzea, galerie, koncerty, teatr, kino itp.) – skorzystało z niej 57% respondentów. Nie wiele mniejszą popularnością cieszyła się oferta rekreacyjna i aktywnego wypoczynku (54% badanych). Z oferty gastronomicznej (restauracje w miejscu innym niż nocleg) skorzystało 48% turystów. Oferta rozrywkowa (dyskoteki, puby, kluby, kasyna, masowe imprezy sportowe itd.) cieszyła się popularnością wśród 42% badanych. Z usług publicznego transportu miejskiego skorzystało 21% respondentów, a transportu poza miastem – 13%. Oferta zdrowotna znalazła klientów wśród 9% badanych. Z innych usług skorzystało 19% osób.

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 20. Korzystanie z oferty województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

Należy zwrócić uwagę, że istnieją dość znaczne różnice między poszczególnymi regionami jeśli chodzi o korzystanie z oferowanych usług.

Tab. 17. Korzystanie z oferty turystycznej w wybranych regionach województwa pomorskiego w lecie 2008 roku (udział wskazań w %)

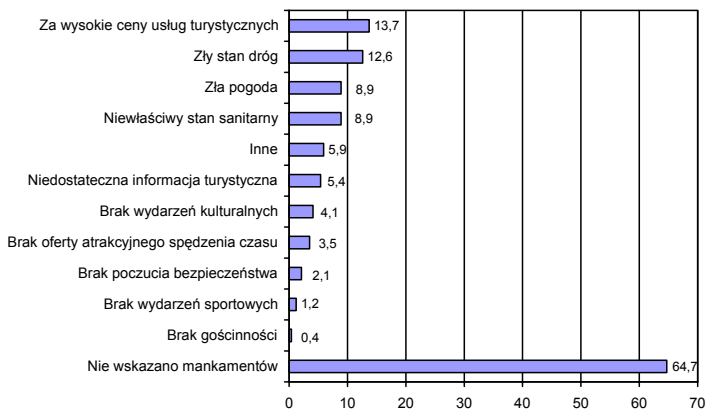
Oferta/usługa	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
Kulturalna	59,5	26,6	62,7	81,5	70,2	51,0
Rozrywkowa	47,7	46,1	51,8	27,6	24,8	53,3
Rekreacja i aktywny wypoczynek	37,4	67,1	74,1	59,7	44,0	52,1
Transport miejski	66,0	7,6	11,4	6,4	5,5	5,8
Transport poza miastem	36,5	11,4	5,4	3,6	1,4	5,8
Gastronomiczna	56,5	44,6	36,7	48,2	56,4	37,8
Zdrowotna	7,9	16,2	10,8	4,2	9,2	4,2
Handlowa	73,0	30,1	44,6	32,4	56,0	28,6
Inna	23,3	12,9	35,5	16,1	22,9	9,7
Nie korzystał	0,0	0,3	0,0	0,3	0,0	0,0

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Oferta kulturalna największym zainteresowaniem cieszyła się na terenie Kaszub i Kociewia (odpowiednio 82% i 70% respondentów), najmniejszym – na Półwyspie Helkim (27%). Oferta rozrywkowa najwięcej klientów znalazła wśród turystów przebywających na terenie Żuław i Mierzei Wiślanej (53%) oraz w regionie słupskim (52%), najmniej – wśród turystów odwiedzających Kociewie (25%) i Kaszuby (28%). Oferta rekreacyjna i aktywnego wypoczynku cieszyła się największą popularnością wśród osób przebywających w regionie słupskim (74%) i na Półwyspie Helkim (67%), najmniejszą – w Trójmieście (37%). Z oferty gastronomicznej korzystano najczęściej w Trójmieście (57%) i na Kociewiu (56%), najrzadziej – w regionie słupskim (37%) i na Kociewiu (38%). Z usług transportu miejskiego najczęściej korzystano w Trójmieście (66%), najrzadziej – na Kociewiu (6%), podobnie jak z transportu publicznego poza miastem (odpowiednio 37% i 1%). Oferta handlowa największą popularnością cieszyła się w Trójmieście (73%), najmniejszą – na terenie Żuław i Mierzei Wiślanej (29%). Oferta zdrowotna była najpopularniejsza wśród turystów przebywających na Półwyspie Helkim (16%), najmniej popularna – wśród osób przebywających na terenie Żuław i Mierzei Wiślanej (4%). Z innych usług korzystano najczęściej w regionie słupskim (36%), najrzadziej – na terenie Żuław i Mierzei Wiślanej (10%). Ocena jakości i różnorodności oferty turystycznej województwa pomorskiego

6.2. Ocena jakości i różnorodności oferty turystycznej województwa pomorskiego

Oferta turystyczna Pomorza jest wysoko oceniana przez turystów przebywających na terenie województwa, zarówno pod względem jakości, jak i różnorodności. Tylko 35% respondentów oceniło negatywnie jakiś składnik oferty, a 65% badanych nie wskazało żadnych mankamentów.

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.
Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 21. Ocena jakości i różnorodności oferty turystycznej województwa pomorskiego (udział wskazań w %)

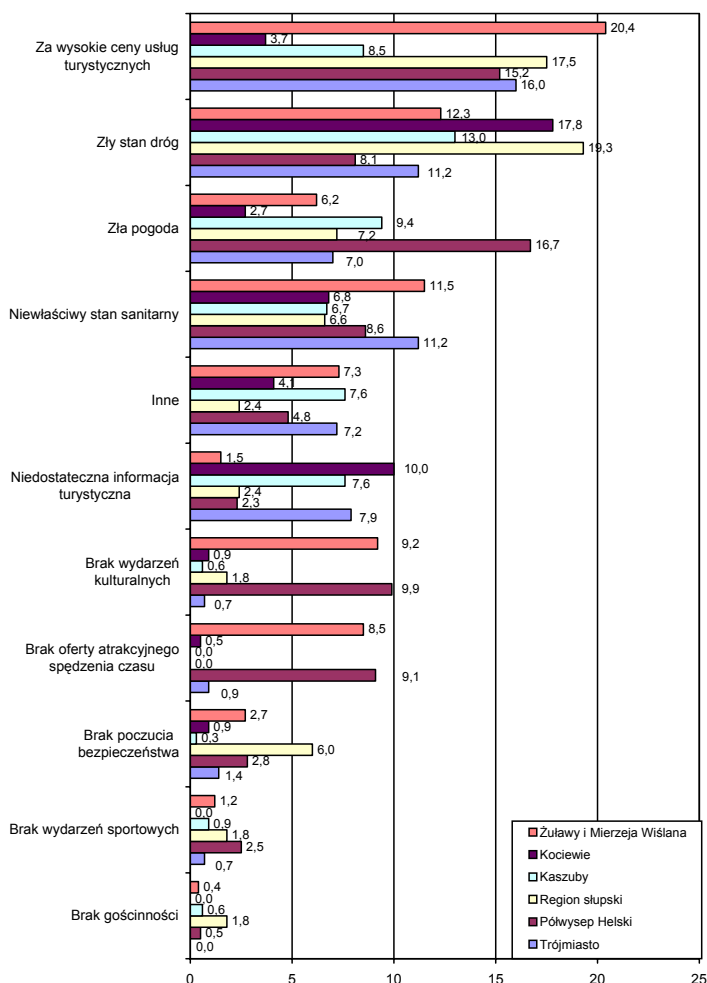
Najwięcej negatywnych ocen dotyczyło cen usług turystycznych – 14% respondentów wskazało na zbyt wysokie ceny bądź niewłaściwą relację ceny do standardu oferowanych usług. Na zły stan dróg zwróciło uwagę 13% badanych, a na niewłaściwy stan sanitarny – 9%. Niedostateczną informację turystyczną wskazało 5% osób. Wysoko oceniane przez turystów jest bezpieczeństwo oraz gościnność. Zaledwie 2% spośród badanych nie czuło się bezpiecznie podczas pobytu, a na brak gościnności skarżyło się niecałe 0,5% badanych.

Jeszcze lepiej została oceniona oferta turystyczna Pomorza pod względem różnorodności. Zaledwie 4% turystów odczuło brak wydarzeń kulturalnych, tyle samo wskazało na brak oferty atrakcyjnego spędzania czasu, a 1% – na brak wydarzeń sportowych.

Ocena oferty jest zróżnicowana w zależności od miejsca pobytu turystów. Zróżnicowanie to przedstawiono na rys. 16. Na zbyt wysokie ceny bądź niewłaściwą relację ceny do standardu oferowanych usług najczęściej zwracali uwagę turyści przebywający na terenie Żuław i Mierzei Wiślanej (20% respondentów) oraz w regionie słupskim (18%), najrzadziej – przebywający na Kociewiu (4%). Zły stan dróg wskazywali najczęściej turyści przebywający w regionie słupskim (19%) i na Kociewiu (18%), najrzadziej – na Półwyspie Helskim (8%). Stan sanitarny negatywnie oceniali najczęściej turyści przebywający na terenie Żuław i Mierzei Wiślanej (12%) oraz w Trójmieście (11%), najmniej negatywnych ocen było wśród respondentów w regionie słupskim, na Kaszubach oraz Kociewiu (po 7% w każdym regionie). Na niedostateczną informację turystyczną wskazywali najczęściej turyści na Kociewiu (10%), najrzadziej – przebywający na Żuławach i Mierzei Wiślanej, Półwyspie Helskim i w regionie słupskim (po 2%). Brak poczucia bezpieczeństwa wskazywany był najczęściej przez turystów z regionu słupskiego (6%), najrzadziej – przez przebywających na Kaszubach (poniżej 0,5%). Na brak gościnności skarżyli się najczęściej turyści z regionu słupskiego (2%), najrzadziej – przebywający w Trójmieście i na Kociewiu (0% wskazań).

Na brak wydarzeń kulturalnych wskazywali najczęściej turyści przebywający na Półwyspie Helskim (10%) oraz w regionie Żuław i Mierzei Wiślanej (9%), najrzadziej – przebywający na Kaszubach, w Trójmieście i na Kociewiu (po 1%). Na brak oferty atrakcyjnego spędzania czasu najczęściej skarżyli się turyści na Półwyspie Helskim (9%), najrzadziej – przebywający w regionie słupskim i na Kaszubach (po 0%). Brak wydarzeń sportowych wskazywali najczęściej turyści na Półwyspie Helskim (3%), najrzadziej – na Kociewiu (0%).

Generalnie można stwierdzić, że najwięcej negatywnych ocen różnych składników oferty turystycznej województwa wskazywali turyści przebywający na terenie Żuław i Mierzei Wiślanej oraz na Półwyspie Helskim, najmniej – przebywający na Kociewiu i Kaszubach.

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.
Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

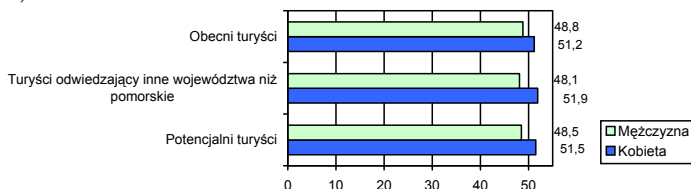
Rys. 22. Ocena jakości i różnorodności oferty turystycznej Pomorza w zależności od regionu przebywania turystów (udział wskazań w %)

7 Profil turystów krajowych

7.1. Dane demograficzne i psychograficzne osób odwiedzających województwo pomorskie

Poniżej przedstawiono dane społeczno-demograficzne i psychograficzne turystów odwiedzających województwo pomorskie w latach 2006-2008 na tle dwóch grup osób: aktywnych turystycznie odwiedzających w tym okresie wyłącznie inne województwa niż pomorskie oraz potencjalnych turystów dla Pomorza.

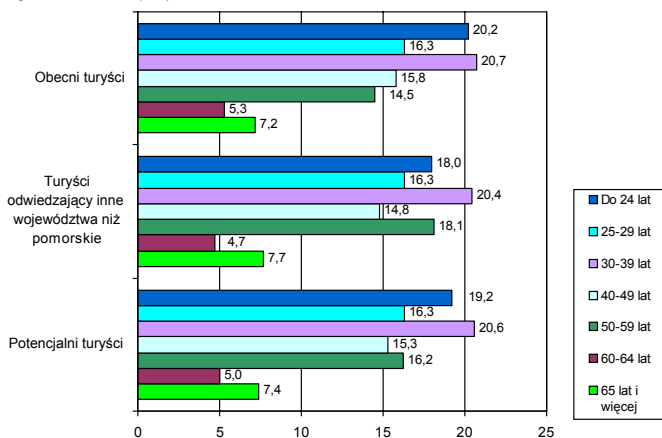
Wśród turystów odwiedzających województwo pomorskie kobiety i mężczyźni stanowili prawie równoliczne grupy (odpowiednio 51% i 49%).

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 23. Płeć (udział w %)

Turyści przyjeżdżający na Pomorze to przeważnie ludzie młodzi. Jedna piąta badanych miała mniej niż 25 lat (20% respondentów odwiedzających województwo). Podobną wielkością była grupa osób w wieku 30-39 lat (21%), zaś turyści w wieku 25-29 lat stanowili 16% ogółu odwiedzających.

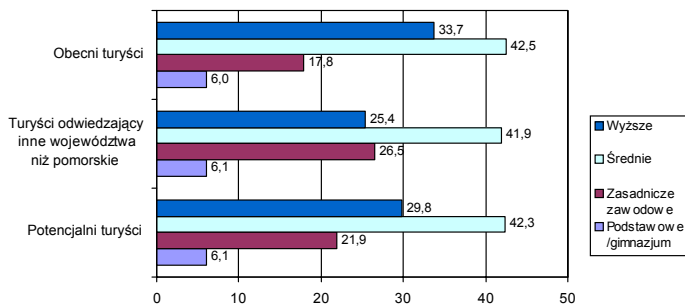

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 24. Wiek (udział w %)

Osoby w wieku 40-49 lat stanowiły 16% przyjeżdżających, w wieku 50-59 lat – 15%, zaś w wieku 60 lat i więcej – 13%, w tym 7% miało co najmniej 65 lat.

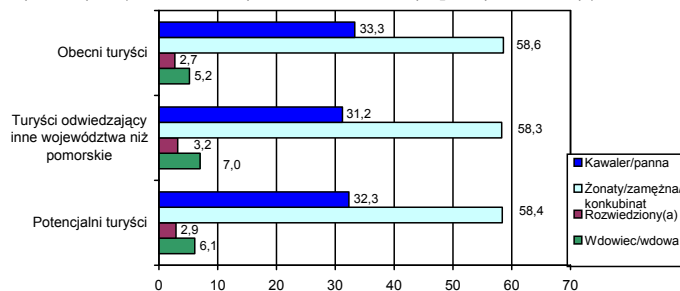
Turystów odwiedzających Pomorze cechuje nieco wyższy poziom wykształcenia niż odwiedzających inne regiony. Wyższe wykształcenie deklarowało 34% jeżdżących do pomorskiego, średnie – 43%, zaś zasadnicze zawodowe tylko 18%, podczas gdy wśród turystów odwiedzających inne województwa osób z wyższym wykształceniem było tylko 25%, ze średnim – 42%, zaś wykształcenie zasadnicze zawodowe deklarowało 27%.

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 25. Wykształcenie (udział w %)

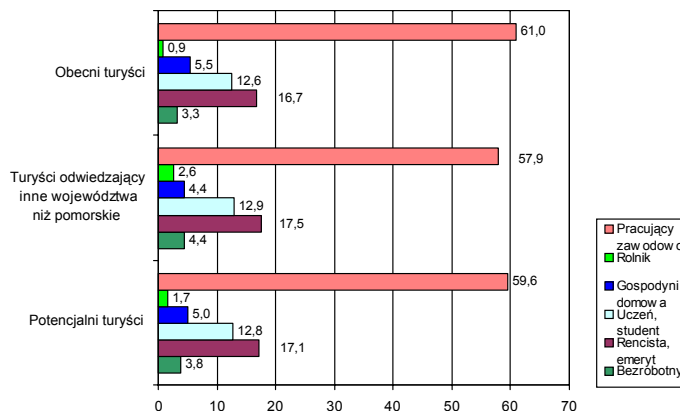
Osoby będące w stałych związkach dominowały wśród turystów odwiedzających region – stanowiły 59% ogółu badanych. Osoby, które nie zdecydowały się jeszcze na stały związek (kawalerzy i panny) stanowiły jedną trzecią odwiedzających (33%).

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 26. Stan cywilny (udział w %)

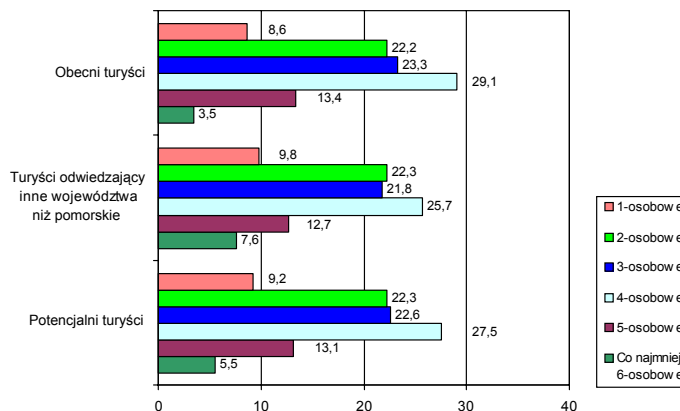
Wśród turystów odwiedzających województwo pomorskie dominowały osoby pracujące zawodowo (61% badanych odwiedzających region). Zbliżone wielkościowo grupy stanowili emeryci i renciści (17%) oraz uczniowie i studenci (13%). Bardzo mały był udział rolników (zaledwie 1%).

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 27. Status zawodowy (udział w %)

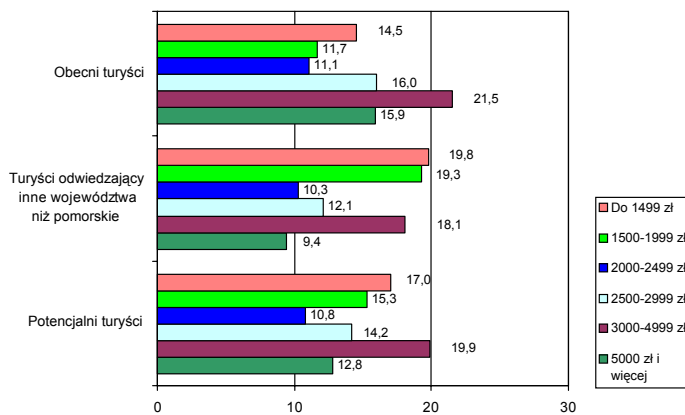
Osoby podróżujące do województwa pomorskiego pochodziły najczęściej z rodzin (gospodarstw domowych) liczących 2-4 osoby. Członkowie rodzin 4-osobowych stanowili 29% odwiedzających Pomorze, 3-osobowych – 23%, a 2-osobowych – 22%. Członkowie rodzin co najmniej 5-osobowych przeważali nad t. zw. singlami (odpowiednio 17% i 9%).

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 28. Wielkość gospodarstwa domowego (udział w %)

Turystów przyjeżdżających na Pomorze cechuje nieco wyższy poziom dochodów na gospodarstwo domowe niż turystów odwiedzających inne regiony. Dochody w wysokości co najmniej 3000 zł deklarowało 37% odwiedzających pomorskie, a poniżej 2000 zł – tylko 26%. Wśród turystów odwiedzających inne województwa dochody o wysokości co najmniej 3000 zł deklarowało 28% respondentów, a poniżej 2000 zł – 39%.

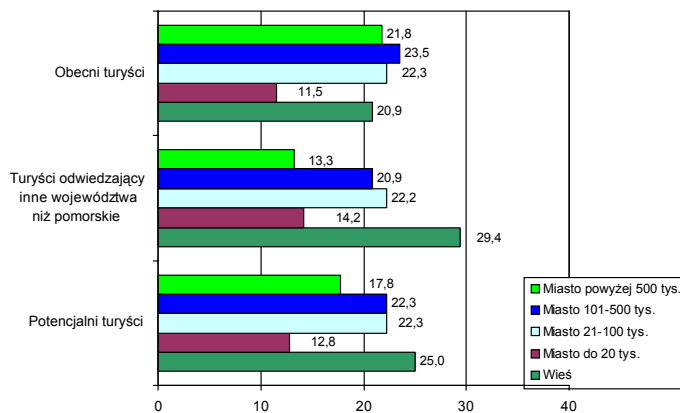
Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 29. Wysokość dochodów gospodarstwa domowego (udział w %)

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 29. Wysokość dochodów gospodarstwa domowego (udział w %)

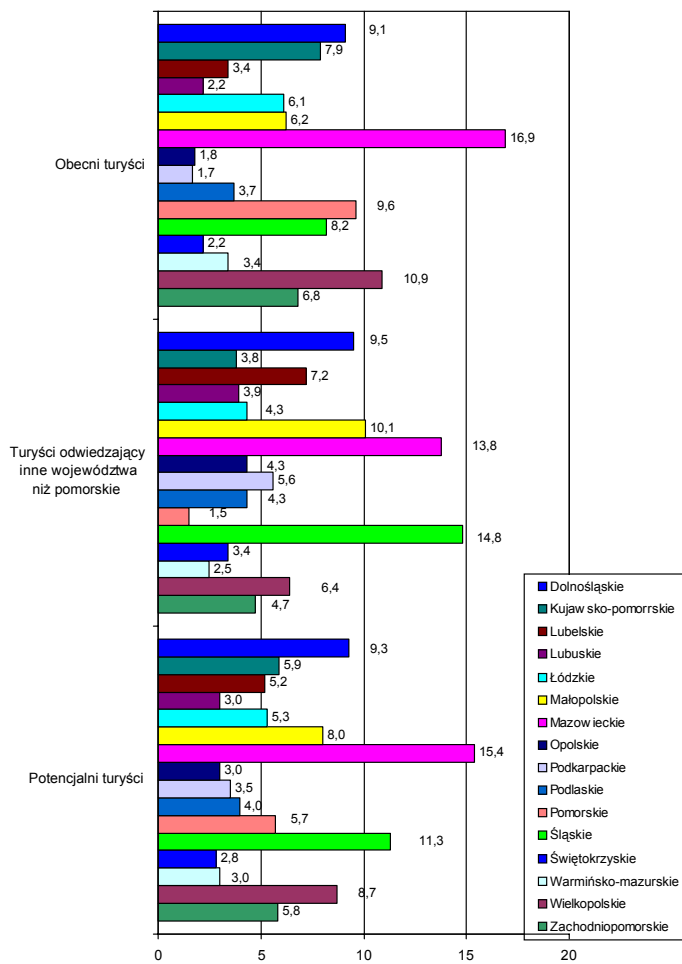
Odwiedzający województwo pomorskie częściej niż odwiedzający inne regiony byli mieszkańcami wielkich miast, rzadziej natomiast mieszkali na wsi.

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 30. Wielkość ośrodka zamieszkania (udział w %)

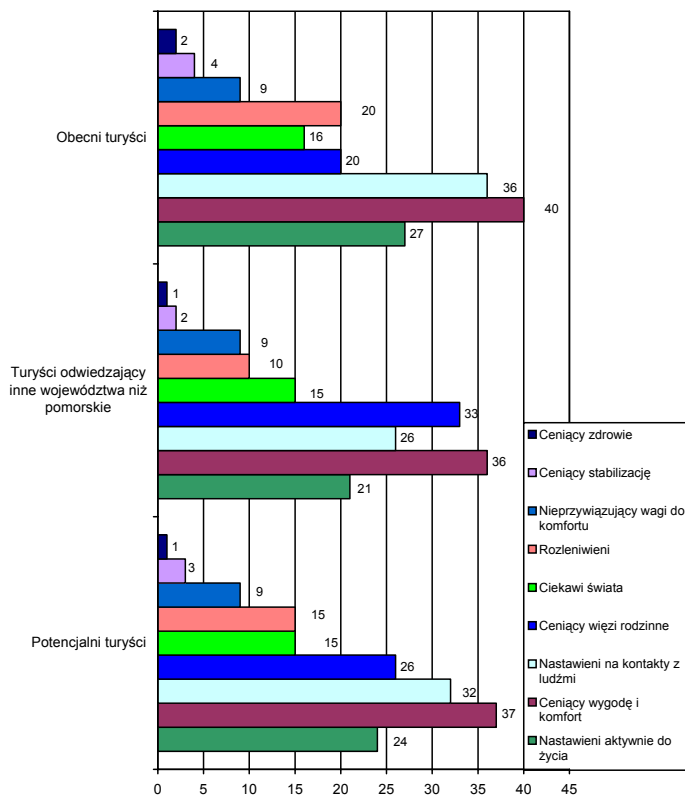
Osoby zamieszkujące miasta liczące powyżej 500 tys. mieszkańców stanowiły 22% odwiedzających Pomorze i 13% odwiedzających inne województwa, a mieszkańcy wsi – odpowiednio 21% i 29% respondentów.

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 31. Województwo zamieszkania (udział w %)

Turyści odwiedzający Pomorze lub po nim podróżujący to najczęściej mieszkańcy województwa mazowieckiego (17% odwiedzających), wielkopolskiego (11%), pomorskiego (10%), dolnośląskiego (9%), śląskiego (8%) oraz kujawsko-pomorskiego (8%). Wśród turystów odwiedzających inne województwa największy udział mieli mieszkańcy śląskiego (15%), mazowieckiego (14%), małopolskiego (10%), dolnośląskiego (10%) oraz lubelskiego(7%).

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 32. Cechy psychograficzne (udział w %)

7.2. Profil obecnych i potencjalnych turystów

Generalnie profile obecnych i potencjalnych turystów odwiedzających województwo pomorskie są do siebie zbliżone. Przyczyn upatrywać można w tym, że turyści odwiedzający Pomorze stanowią liczącą się grupę wśród ogółu Polaków aktywnych turystycznie. Jak wykazały badania CATI, aż 21% respondentów najczęściej odwiedzało w interesującym nas okresie właśnie województwo pomorskie. Tak znaczny udział w całości ruchu krajowego osób odwiedzających Pomorze w sposób oczywisty rzutuje na cechy całej aktywnie turystycznie populacji, a co za tym idzie również na potencjalnych dla regionu turystów.

Tab. 18. Profil obecnych turystów (udział w %)

Cecha		Udział w %
Płeć	• kobiety	51
	• mężczyźni	49
Wiek	• 30-39 lat	21
	• do 24 lat	20
	• 60 lat i więcej	13
Wykształcenie	• średnie	43
	• wyższe	34
	• zasadnicze zawodowe	18
Stan cywilny	• w stałym związku	59
	• kawaler/panna	33
Status zawodowy	• pracujący zawodowo	61
	• renciści, emeryci	17
	• uczniowie, studenci	13
Wielkość gospodarstwa domowego	• 4-osobowe	29
	• 3-osobowe	23
	• 2-osobowe	22
Wysokość dochodów w gospodarstwie domowym	• 3000-4999 zł	22
	• 2500-2999 zł	16
	• 5000 zł i więcej	16
Wielkość ośrodka zamieszkania	• miasto 101-500 tys.	24
	• miasto 21-100 tys.	22
	• miasto pow. 500 tys.	22
Województwo zamieszkania	• mazowieckie	17
	• wielkopolskie	11
	• pomorskie	10
	• dolnośląskie	9
	• śląskie	8
Cechy psychograficzne	• ceniący wygodę i komfort	40
	• nastawieni na kontakty z ludźmi	36
	• nastawieni aktywnie do życia	27
	• ceniący więzi rodzinne	20
	• rozleniwieni	20
	• ciekawi świata	16

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Tab. 19. Profil potencjalnych turystów (udział w %)

Cecha		Udział w %
Płeć	• kobiety	52
	• mężczyźni	48
Wiek	• 30-39 lat	21
	• do 24 lat	19
	• 60 lat i więcej	12
Wykształcenie	• średnie	42
	• wyższe	30
	• zasadnicze zawodowe	22
Stan cywilny	• w stałym związku	58
	• kawaler/panna	32
Status zawodowy	• pracujący zawodowo	60
	• renciści, emeryci	17
	• uczniowie, studenci	13
Wielkość gospodarstwa domowego	• 4-osobowe	28
	• 3-osobowe	23
	• 2-osobowe	22
Wysokość dochodów w gospodarstwie domowym	• 3000-4999 zł	20
	• do 1499 zł	17
	• 1500-1999 zł	15
Wielkość ośrodka zamieszkania	• wieś	25
	• miasto 21-100 tys.	22
	• miasto 101-500 tys.	22
Województwo zamieszkania	• mazowieckie	15
	• śląskie	11
	• dolnośląskie	9
	• wielkopolskie	9
	• małopolskie	8
Cechy psychograficzne	• ceniący wygodę i komfort	37
	• nastawieni na kontakty z ludźmi	32
	• ceniący więzi rodzinne	26
	• nastawieni aktywnie do życia	24
	• ciekawi świata	15
	• rozleniwieni	15

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

7.3. Interpretacja uzyskanych w badaniu danych

Profile turystów odwiedzających typowe regiony turystyczne w Polsce nie różnią się w istotny sposób od siebie, aczkolwiek różnice takie istnieją.

W grupie osób odwiedzających woj. pomorskie warto zwrócić uwagę na segment osób ceniących leniwe życie, nastawionych na intensywne kontakty towarzyskie. Drugą, mniej liczną grupą osób częściej odwiedzających woj. pomorskie są ludzie aktywni, ceniący sobie komfort. Warto zwrócić uwagę na wysoką pozycję osób ceniących wygodę i komfort wśród ogółu polskich turystów. W obu tych grupach dominują osoby o ponadprzeciętnych dochodach (powyżej 3 tys. zł miesięcznie na gospodarstwo domowe) często pochodzący z największych miast (od 500 tys. mieszkańców) i o wykształceniu powyżej średniego.

Woj. pomorskie częściej odwiedzają osoby pochodzące z liczniejszych rodzin (4-5 osób) niż osoby żyjące samotnie.

Spośród potencjalnych turystów, a szczególnie osób nie odwiedzających ostatnio woj. pomorskiego w ofercie i promocji województwa warto zwrócić uwagę na grupę osób ceniących życie rodzinne i wspólne spędzanie wakacji. Drugim segmentem rzadziej odwiedzającym województwo jest grupa osób starszych mieszkających samotnie oraz samotnie mieszkających starszych małżeństw (tzw. puste gniazda).

Jak już wspomniano, na szczególną uwagę zasługuje rosnąca grupa osób ceniących sobie wygodę i komfort o ponadprzeciętnych dochodach. Ta grupa często korzystająca z wyjazdów zagranicznych zaczyna doceniać i cenić komfort polskiej oferty.

8 Określenie potencjalnego popytu

8.1. Założenia ogólne

Do określenia potencjalnego popytu na pobyty w woj. pomorskim zaliczamy następujące grupy turystów krajowych:

- 1) Mieszkańcy województwa pomorskiego wyjeżdżający co najmniej raz w ciągu ostatnich trzech lat na wyjazd z co najmniej jednym noclegiem na terenie woj. pomorskiego. Zakładamy, że osoby te nadal będą odwiedzać województwo pomorskie.
- 2) Mieszkańcy innych województw deklarujący chęć ponownego odwiedzenia woj. pomorskiego. Zakładamy, że ta grupa turystów jest przekonana o celowości odwiedzin woj. pomorskiego. Dla grupy tej podstawowym działaniem jest informacja o nowych atrakcjach, wydarzeniach itp.
- 3) Mieszkańcy Polski, którzy w ostatnich trzech latach nie zrealizowali chociaż jednego wyjazdu na terenie woj. pomorskiego. Potencjalna grupa turystów w stosunku do której niezbędne są działania kształtujące nowy, pozytywny wizerunek województwa i działania promocyjne zachęcające do odwiedzenia konkretnych obszarów, miejscowości i atrakcji województwa.

Podstawą do określenia potencjalnego popytu na przyjazdy turystyczne do woj. pomorskiego były ogólnopolskie badania CATI. Uzupełniającą rolę pełnić będą coroczne badania uczestnictwa mieszkańców Polski w wyjazdach turystycznych.

Instytut Turystyki szacuje, że woj. pomorskie odwiedza rocznie ok. 3,7-3,9 mln mieszkańców Polski z tego ok. 2,0 mln zatrzymuje się tu dłużej niż na cztery dni.

8.2. Turyści z woj. pomorskiego

Jak wynika z oszacowań Instytutu Turystyki w 2007 roku mieszkańcy woj. pomorskiego zrealizowało ok. 1,8 mln podróży w tym ok. 1,0 mln podróży na terenie woj. pomorskiego. Na drugim miejscu znalazło się woj. warmińsko mazurskie z liczbą 0,2 podróży

Wśród 1200 zbadanych turystów krajowych którzy uczestniczyli w wyjazdach turystycznych w ostatnich trzech latach 5,7% stanowili dorośli mieszkańcy woj. pomorskiego.

Natomiast wśród odwiedzających woj. pomorskie 9,6% stanowili mieszkańcy tego województwa.

8.3. Turyści z innych województw deklarujący chęć ponownego odwiedzenia woj. pomorskiego

Jak wynika z badań Instytutu Turystyki w 2007 roku mieszkańcy Polski zrealizowali 3,7 mln podróży w woj. pomorskim.

Wśród 1800 zbadanych turystów krajowych odwiedzających woj. pomorskie w 2008 roku 92% respondentów (można szacować że odpowiada to ok. 3,4 mln osobom) zadeklarowało chęć ponownego odwiedzenia woj. pomorskiego.

8.4. Turyści, którzy w ostatnich trzech latach nie zrealizowali chociaż jednego wyjazdu na terenie woj. pomorskiego

Jak wynika z badań Instytutu Turystyki z ok. 15,3 mln mieszkańców Polski którzy w 2007 roku wyjechali chociaż raz z przynajmniej jednym noclegiem ok. 13,7 mln nie zrealizowało ani jednego wyjazdu na teren woj. pomorskiego. Osoby te zrealizowały 35,3 mln podróży krajowych w tym 3,7 mln podróży na teren woj. pomorskiego i 31,6 mln podróży na teren innych województw.

Osoby które w latach 2006-2008 odwiedziły tylko inne województwa niż pomorskie stanowiły ok. 79% wśród 1200 zbadanych turystów z Polski.

Powyższe liczby wskazują na dużą liczbę osób odwiedzających woj. pomorskie nieregularnie (raz na dwa, trzy lata).

9 Postrzeganie regionu pomorskiego

9.1. Postrzeganie atrakcyjności turystycznej województwa pomorskiego

Województwo pomorskie postrzegane jest przez dorosłych Polaków (w wieku co najmniej 18 lat aktywnych turystycznie) jako region atrakcyjny. Blisko połowa respondentów (48%) uważała, że Pomorze jest bardziej atrakcyjne pod względem turystycznym niż inne regiony Polski. Za mniej atrakcyjne od innych uznało Pomorze 31% badanych. Jedna piąta (21%) respondentów nie potrafiła dokonać oceny atrakcyjności regionu. W tej grupie znalazły się zarówno osoby nie znające regionu (stąd ich trudność w dokonaniu oceny), jak i osoby, które odwiedzając różne regiony Polski równie wysoko cenią sobie Pomorze i inny(e) region(y).

Tab. 20. Atrakcyjność turystyczna województwa pomorskiego na tle innych regionów w oczach Polaków aktywnych turystycznie

Postrzeganie atrakcyjności	Udział wskazań w %
Bardziej atrakcyjne	48%
Mniej atrakcyjne	31%
Trudno powiedzieć	21%

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Badani odwiedzający województwo pomorskie w latach 2006-2008 częściej postrzegali Pomorze jako bardziej atrakcyjne od innych regionów Polski niż turyści odwiedzający w tym okresie inne województwa. Na wyższą atrakcyjność pomorskiego wskazało 53% odwiedzających region. Warto zwrócić uwagę na to, że wśród turystów nie odwiedzających Pomorza w ostatnich latach aż 41% wskazało na wyższą atrakcyjność tego regionu w porównaniu z innymi województwami.

Tab. 21. Atrakcyjność turystyczna województwa pomorskiego na tle innych regionów w oczach Polaków odwiedzających Pomorze i odwiedzających inne województwa

Postrzeganie atrakcyjności	Udział wskazań w %	
	Turyści odwiedzający Pomorze	Turyści odwiedzający inne regiony
Bardziej atrakcyjne	53	41
Mniej atrakcyjne	33	29
Trudno powiedzieć	14	30

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Niepokojący powinien być fakt wskazywania na mniejszą w porównaniu z innymi atrakcyjność województwa przez jedną trzecią Polaków odwiedzających pomorskie (33% wskazań). W tym kontekście interesujące są wskazania turystów odwiedzających inne regiony: na mniejszą atrakcyjność pomorskiego wskazało tylko 29% respondentów z tej grupy. Podejmując prace nad wizerunkiem i promocją regionu pomorskiego warto pamiętać o grupie turystów odwiedzających region, ale uznających go za mniej atrakcyjny niż inne. Duża część tej grupy to najprawdopodobniej osoby będące mieszkańcami województwa pomorskiego lub sąsiednich bądź osoby podróżujące na Pomorze służbowo, na nich więc należy skierować szczególną uwagę.

Oceny atrakcyjności Pomorza w porównaniu z innymi regionami Polski nie potrafiło dokonać 14% spośród turystów odwiedzających województwo i 30% spośród osób odwiedzających inne rejony Polski.

9.2. Cechy decydujące o atrakcyjności województwa pomorskiego

Oczywistym wydaje się, że za najważniejszą cechę decydującą o atrakcyjności turystycznej województwa pomorskiego Polacy uznali dostęp do morza i plaże (92% respondentów). O atrakcyjności regionu w znacznym stopniu decyduje ciekawa i bogata przyroda, możliwość ciekawego spędzania czasu oraz przyjazna i gościnna atmosfera. Na te trzy cechy jako decydujące o większej atrakcyjności Pomorza w porównaniu z innymi regionami Polski wskazało po 82% badanych. Odpowiednio 10%, 9% i 6% respondentów stwierdziło, że nie są to cechy charakterystyczne dla pomorskiego, nie one decydują o większej atrakcyjności regionu. Pod tym kątem nie potrafiło dokonać oceny Pomorza odpowiednio 8%, 9% i 12%. Małe miasteczka i urocze zakątki to cecha wskazana jako decydująca o wyższej atrakcyjności Pomorza w porównaniu z innymi regionami przez 80% respondentów. Urozmaicony krajobraz wymieniło 78% osób, a interesujące zabytki – 78%.

Za ważną dla atrakcyjności regionu uznana została bogata oferta noclegowa (69% wskazań) oraz dobra kuchnia i gastronomia (68%). Ciekawe imprezy kulturalne, sportowe itp. wskazywane były jako istotne przez 66% badanych. O atrakcyjności Pomorza decydowało też dobre zachowanie środowisko naturalne (60% wskazań) oraz duży wybór szlaków i tras turystycznych (58%). Dla 55% respondentów istotne znaczenie miało odczuwane przez nich większe poczucie bezpieczeństwa w tym regionie. Mniejszy wpływ na atrakcyjność regionu miała dobra komunikacja, dobre połączenia (43% wskazań) oraz dobra infrastruktura drogowa (37%).

Tab. 22. Cechy decydujące o atrakcyjności turystycznej województwa pomorskiego w porównaniu z innymi regionami Polski (udział wskazań w %)

Cecha	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Dostęp do morza i plaże	92	3	5
Ciekawa, bogata przyroda	82	10	8

Możliwość ciekawego spędzenia czasu	82	9	9
Przyjazna/gościnna atmosfera	82	6	12
Małe miasteczka, urocz zakątki	80	11	9
Urozmaicony krajobraz	78	16	6
Interesujące zabytki	72	16	12
Bogata oferta noclegowa	69	12	19
Dobra kuchnia, gastronomia	68	16	16
Ciekawe imprezy kulturalne, sportowe itp.	66	14	19
Dobrze zachowane środowisko naturalne	60	24	16
Duży wybór szlaków i tras turystycznych	58	20	22
Poczucie bezpieczeństwa	55	22	23
Dobra komunikacja (autobusy, busy itp.)	43	20	37
Dobra infrastruktura (drogi)	37	44	19

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Różnice w postrzeganiu atrakcyjności regionu pomorskiego występujące pomiędzy turystami odwiedzającymi Pomorze a jeżdżącymi do innych regionów Polski przedstawiono w tabeli 23.

Tab. 23. Cechy decydujące o atrakcyjności turystycznej województwa pomorskiego w porównaniu z innymi regionami Polski w oczach Polaków odwiedzających Pomorze oraz odwiedzających inne województwa (udział wskazań w %)

Cecha	Odwiedzający Pomorze			Odwiedzający inne regiony		
	Tak	Nie	Nie wiem	Tak	Nie	Nie wiem
Dostęp do morza i plaże	95	3	2	89	3	7
Przyjazna/gościnna atmosfera	90	6	4	72	7	21
Możliwość ciekawego spędzenia czasu	86	9	4	77	9	14
Ciekawa, bogata przyroda	85	11	4	79	10	11
Małe miasteczka, urocz zakątki	83	13	4	75	9	15
Urozmaicony krajobraz	81	17	3	74	16	10
Bogata oferta noclegowa	74	14	13	65	9	26
Interesujące zabytki	73	20	7	71	12	17
Dobra kuchnia, gastronomia	73	17	10	62	14	23
Ciekawe imprezy kulturalne, sportowe itp.	70	16	14	63	13	25
Dobrze zachowane środowisko naturalne	63	27	10	57	21	22
Poczucie bezpieczeństwa	63	22	15	46	23	32
Duży wybór szlaków i tras turystycznych	62	25	13	54	14	31
Dobra komunikacja (autobusy, busy itp.)	45	24	31	40	16	44
Dobra infrastruktura (drogi)	40	48	11	35	39	26

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

9.3. Znajomość atrakcji województwa pomorskiego

Znajomość atrakcji turystycznych Pomorza jest wśród dorosłych Polaków aktywnych turystycznie dość powszechna. Tylko 17% respondentów nie potrafiło wymienić żadnych atrakcji regionu. Dalszych 16% osób wymieniło miejsca znajdujące się poza województwem pomorskim. Badani proszeni byli o wymienienie trzech najbardziej według nich atrakcyjnych pod względem turystycznym miejsc, obiektów, miejscowości województwa pomorskiego.

Wśród atrakcji najczęściej wymieniane były miasta (pierwsza dziesiątka), gdzie przodowały Gdańsk (39% wskazań), Sopot (29%) i Gdynia (21%). Rozpoznawalne jako atrakcje pomorskiego były też konkretne obiekty, choć rzadziej już wymieniane. Tu do najczęściej wskazywanych należały: katedra w Oliwie, moło w Sopocie, kościół Mariacki w Gdańsku i zamek w Malborku. Z subregionów województwa najczęściej wskazywane były Kaszuby/Pojezierze Kaszubskie (3% wskazań). Poniżej zamieszczono najczęściej wymieniane atrakcje regionu.

Tab. 24. Atrakcje województwa pomorskiego w oczach Polaków aktywnych turystycznie

Miejscowość, miejsce lub obiekt	Udział wskazań w %*
Gdańsk	39
Sopot	29
Gdynia	21
Hel	15
Łeba	11
Ustka	10

Miejscowość, miejsce lub obiekt	Udział wskazań w %*
Władysławowo	8
Malbork	6
Krynica Morska	4
Jastarnia	3
Kaszuby, Pojezierze Kaszubskie	3
Plaże, wybrzeże Bałtyku	3
Katedra w Oliwie	3
Słupsk	2
Molo w Sopocie	2
Jastrzębia Góra	2
Lębork	1
Stegna	1
Wejherowo	1
Kościół Mariacki (w Gdańsku)	1
Plaża w Chałupach	1
Zamek w Malborku	1
Jurata	1
Chojnice	1
Trójmiasto	1
Rowy	1
Inne	8
Wymieniona miejscowość lub obiekt nie znajduje się w woj. pomorskim	16
Trudno powiedzieć	17

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość 3 odpowiedzi.
Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Oczywistym wydaje się fakt lepszej znajomości atrakcji regionu wśród turystów odwiedzających województwo pomorskie niż wśród odwiedzających inne regiony Polski. W tej pierwszej grupie respondentów znajomość atrakcji Pomorza jest bardziej powszechna – tylko 8% nie potrafiło wymienić żadnych atrakcji, podczas gdy wśród Polaków odwiedzających inne regiony żadnej atrakcji nie potrafiło wymienić 27% respondentów. Odwiedzający pomorskie wymieniali też więcej miejscowości, miejsc czy obiektów uważanych za najbardziej atrakcyjne niż odwiedzający inne regiony. Poniżej zamieszczono wykaz najczęściej wymienianych atrakcji pomorskiego przez Polaków odwiedzających Pomorze i odwiedzających inne województwa.

Tab. 25. Atrakcje województwa pomorskiego w oczach Polaków odwiedzających Pomorze i odwiedzających inne województwa (udział wskazań w %)

Miejscowość, miejsce lub obiekt	Odwiedzający Pomorze	Miejscowość, miejsce lub obiekt	Odwiedzający inne regiony
Gdańsk	42	Gdańsk	36
Sopot	32	Sopot	25
Gdynia	23	Gdynia	20
Hel	16	Hel	13
Łeba	15	Ustka	8
Władysławowo	11	Łeba	8
Ustka	11	Malbork	6
Malbork	7	Władysławowo	5
Jastarnia	5	Plaże, wybrzeże Bałtyku	4
Krynica Morska	5	Krynica Morska	4
Kaszuby, Pojezierze Kaszubskie	4	Słupsk	3
Katedra w Oliwie	3	Molo w Sopocie	3
Jastrzębia Góra	3	Katedra w Oliwie	2
Słupsk	2	Jastarnia	2
Wejherowo	2	Kaszuby, Pojezierze Kaszubskie	2
Molo w Sopocie	2	Jastrzębia Góra	1
Plaże, wybrzeże Bałtyku	2	Plaża w Chałupach	1
Trójmiasto	2	Zamek w Malborku	1
Stegna	1	Jurata	1
Zamek w Malborku	1	Kościół Mariacki (Gdańsk)	1
Kościół Mariacki (Gdańsk)	1	Rowy	1

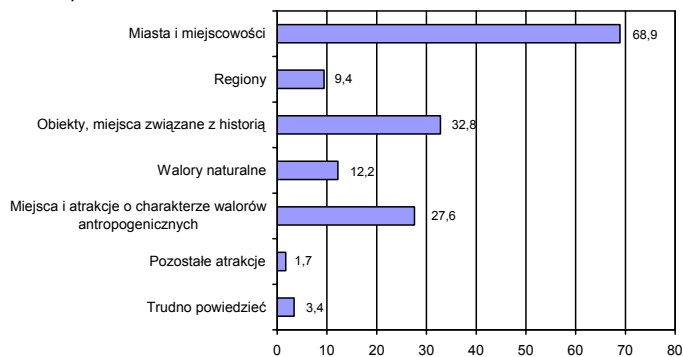
Miejscowość, miejsce lub obiekt	Odwiedzający Pomorze	Miejscowość, miejsce lub obiekt	Odwiedzający inne regiony
Jurata	1	Chojnice	1
Gniew	1	Stegna	1
Plaża w Chałupach	1	Lębork	1
Puck	1		
Rowy	1		
Chojnice	1		
Inne	8	Inne	7
Poza woj. pomorskim	17	Poza woj. pomorskim	15
Trudno powiedzieć	8	Trudno powiedzieć	27

Uwaga: procenty nie sumują się do stu, możliwość 3 odpowiedzi.

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

O największe atrakcje regionu pomorskiego pytano również turystów przebywających na terenie województwa. Respondenci mogli wskazać trzy najbardziej według nich atrakcyjne miejscowości, miejsca lub obiekty w województwie pomorskim. Badanych proszono również o uszeregowanie ich według hierarchii ważności. Analiza odpowiedzi pozwoliła na wyodrębnienie sześciu kategorii wymienianych atrakcji:

- miasta i miejscowości,
- regiony,
- obiekty, miejsca związane z historią, dziedzictwem narodowym,
- walory naturalne,
- inne atrakcje o charakterze walorów antropogenicznych,
- pozostałe atrakcje.

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość 3 odpowiedzi.

Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Rys. 33. Atrakcje w województwie pomorskim w oczach turystów przebywających na terenie Pomorza (udział wskazań w %)

Respondenci wymienili łącznie 401 miejscowości, regionów, miejsc lub obiektów leżących na terenie województwa pomorskiego, które uznali za najbardziej atrakcyjne w regionie. Najczęściej wymieniano miasta i miejscowości (69% wskazań), obiekty związane z historią i dziedzictwem narodowym (33%) oraz inne atrakcje o charakterze walorów antropogenicznych (28%). Zaledwie 3% respondentów nie potrafiło wskazać żadnych atrakcji regionu.

Miasta i miejscowości jako atrakcje były wskazywane najczęściej niezależnie do miejsca badania z wyjątkiem regionu Żuław i Mierzei Wiślanej, gdzie największą liczbę wskazań uzyskały miejsca i obiekty związane z historią. Miasta i miejscowości jako główne atrakcje pomorskiego najczęściej wskazywali respondenci przebywający w regionie słupskim i na Kaszubach, najrzadziej (oprócz badanych w regionie Żuław i Mierzei Wiślanej) – na Kociewiu. Na terenie Półwyspu Helskiego, Kaszub oraz Żuław i Mierzei Wiślanej respondenci częściej wskazywali regiony. Obiekty i miejsca związane z historią najczęściej, jak już było wspomniane, były wskazywane na Żuławach i Mierzei Wiślanej, częściej też wskazywane były przez respondentów przebywających na Kociewiu oraz w Trójmieście. Inne atrakcje o charakterze waloru antropogenicznego wskazywano najczęściej w Trójmieście i na Kociewiu, walory naturalne – w Trójmieście, na Kociewiu i na Kaszubach, pozostałe atrakcje – na Żuławach i Mierzei Wiślanej.

Tab. 26. Atrakcje w województwie pomorskim w zależności od miejsca przebywania turystów – wybranych regionów (udział wskazań w %)

Najczęściej wymieniane atrakcje	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
Miasta, miejscowości	65,6	79,0	86,7	80,9	52,1	46,5
Regiony	4,9	14,4	8,4	11,5	6,4	10,0
Obiekty, miejsca związane z historią	40,5	10,1	13,9	25,5	50,7	60,8

Najczęściej wymieniane atrakcje	Trójmiasto	Półwysep Helski	Region słupski	Kaszuby	Kociewie	Żuławy i Mierzeja Wiślana
Walory naturalne	20,5	8,9	3,0	12,4	13,7	8,1
Inne o charakterze waloru antropogenicznego	45,6	15,7	10,2	24,5	33,3	25,8
Inne, pozostałe	1,9	2,0	0,6	0,3	1,4	3,5
Trudno powiedzieć	0,9	3,5	6,6	0,3	0,5	11,5

Uwaga: procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.
Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Uszeregowanie przez respondentów wymienianych atrakcji według hierarchii ważności pozwoliło na stworzenie rankingu najbardziej atrakcyjnych w oczach turystów miejscowości, miejsc i obiektów w regionie pomorskim. Ranking ten uwzględnił zarówno częstotliwość wskazań, jak i pozycję w hierarchii ważności nadaną przez respondentów. Poniżej zamieszczono 40 miejsc i obiektów uznanych przez badanych za najbardziej atrakcyjne w województwie pomorskim.

Tab. 27. Ranking miejscowości, miejsc i obiektów uznawanych za najbardziej atrakcyjne w województwie pomorskim przez turystów przebywających w tym regionie

Lp.	Miejsca i atrakcje	Liczba punktów*	Procent wskazań ogółem
1	Gdańsk	1096	25,7
2	Sopot	735	20,6
3	Hel	626	18,4
4	Stare Miasto – Gdańsk	576	12,7
5	Gdynia	558	15,8
6	Zamek – Malbork	408	10,7
7	Malbork	340	9,7
8	Molo – Sopot	284	8,7
9	Trójmiasto	263	5,9
10	Jurata	213	5,6
11	Władysławowo	193	6,1
12	Łeba	186	5,6
13	Długi Targ – Gdańsk	172	4,0
14	Chałupy	168	4,6
15	Szymbark	152	4,0
16	Jastarnia	142	4,4
17	Skwer Kościuszki – Gdynia	133	3,3
18	Krynica Morska	123	3,4
19	Jastrzębia Góra	98	2,6
20	Westerplatte	94	2,8
21	Półwysep Helski	92	2,6
22	Chmielno	91	2,2
23	Ustka	90	2,7
24	Chojnice	88	2,6
25	Ul. Bohaterów Monte Cassino – Sopot	79	2,1
26	Oceanarium – Gdynia	78	2,4
27	Ruchome wydmy – Łeba	67	1,8
28	Fokarium – Hel	64	1,9
29	Port – Gdynia	62	1,9
30	Kaszuby	61	1,7
31	Plaża/plaże nadmorskie	59	1,2
32	Katedra Oliwska – Gdańsk-Oliwa	56	1,6
33	Puck	54	1,7
34	Fontanna Neptuna – Gdańsk	51	1,3
35	Kościuszyna	49	1,4
36	Kartuzy	48	1,4
37	Kościół Mariacki – Gdańsk	48	1,3
38	Bulwar Nowowiejskiego – Gdynia	46	1,2
39	Rynek – Chojnice	43	1,3
40	Wieżycza	39	1,3

* Liczba punktów jest iloczynem liczby wskazań i wartości zależnej od przypisywanego przez respondentów miejsca; I miejsce – 3 punkty, II miejsce – 2 punkty, III miejsce – 1 punkt.
Źródło: badania PAPI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

9.4. Pozycja konkurencyjna Pomorza

Województwo pomorskie skutecznie konkuruje z innymi regionami Polski pod względem przyciągania turystów. Wśród dorosłych Polaków aktywnych turystycznie 52% osób odwiedziło Pomorze w latach 2006-2008 (przyjazdy co najmniej z jednym noclegiem poza miejscem stałego zamieszkania).

Tab. 28. Wyjazdy do województwa pomorskiego w latach 2006-2008 z przynajmniej jednym noclegiem poza miejscem stałego zamieszkania

Wyjeżdża(a)	Udział wskazań w %
Tak	52
Nie	48

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Według badań przeprowadzonych wśród dorosłych Polaków (18+) aktywnych turystycznie województwo pomorskie zajęło pierwsze miejsce jako najczęściej odwiedzane w latach 2006-2008. Na region pomorski jako najczęściej odwiedzany wskazała jedna piąta respondentów (21% badanych.). Małopolska, która zajęła drugie miejsce, uzyskała 14% wskazań, o 7 punktów procentowych mniej. Na trzecim miejscu znalazło się województwo zachodnio-pomorskie (13% wskazań), po nim zaś – mazowieckie (12%). Województwo śląskie jako najczęściej odwiedzane wskazało 9% badanych, a dolnośląskie – 8%.

Tab. 29. Pozycja konkurencyjna województwa pomorskiego na tle innych województw (przyjazdy co najmniej z jednym noclegiem poza miejscem stałego zamieszkania)

Najczęściej odwiedzane województwa w latach 2006 – 2008	Udział wskazań w %*
Pomorskie	21
Małopolskie	14
Zachodniopomorskie	13
Mazowieckie	12
Śląskie	9
Dolnośląskie	8
Opolskie	7
Podkarpackie	7
Warmińsko-mazurskie	7
Wielkopolskie	7
Kujawsko-pomorskie	5
Lubelskie	3
Podlaskie	3
Łódzkie	3
Lubuskie	2
Opolskie	2
Świętokrzyskie	2
Żadnego, wyjeżdżałem(am) tylko za granicę	6
Trudno powiedzieć	2

* Odsetki nie sumują się do stu, możliwość dwóch odpowiedzi.

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Największą konkurencją dla regionu pomorskiego stanowi Małopolska – region chętnie odwiedzany ze względu na góry i ciekawe zabytki, Pomorze Zachodnie – drugi region posiadający dostęp do morza oraz Mazowsze – jako centrum kraju.

Wyjazdy zagraniczne obecnie nie stanowią istotnej konkurencji dla podróży do regionu pomorskiego. Wśród dorosłych Polaków aktywnych turystycznie za granicę w latach 2006-2008 wyjeżdżało 56% respondentów, ale tylko 6% badanych podało, że wyjeżdżali tylko za granicę nie odwiedzając w tym okresie żadnego regionu w Polsce.

Tab. 30. Wyjazdy za granicę w latach 2006-2008

Wyjeżdżał	Udział wskazań w %
Tak	56%
Nie	44%

Źródło: badania CATI Instytutu Turystyki sp. z o.o.

Na brak zagrożenia dla turystyki do województwa pomorskiego ze strony wyjazdów zagranicznych wskazują również badania przeprowadzone latem 2008 roku wśród turystów przebywających na terenie pomorskiego. Zaledwie 5% respondentów wskazało na wyjazd zagraniczny jako powód niechęci do ponownego przyjazdu na Pomorze.

Biorąc pod uwagę najpopularniejsze grupy produktów turystycznych woj. pomorskiego na podstawie przeprowadzonych badań można sformułować następujące uwagi o pozycji konkurencyjnej woj. pomorskiego:

- 1) turystyka rekreacyjno-wypoczynkowa (słońce plaża) – po intensywnym wzroście liczby wyjazdów zagranicznych obecnie liczba wyjazdów ustabilizowała się i najbliższej przyszłości nie powinna stanowić istotnej konkurencji, podobnie jak wyjazdy do woj. zachodniopomorskiego, wzrost atrakcji dostępnych w czasie niepogody może skutecznie przeciwdziałać negatywnej roli pogody,
- 2) wypoczynek w lesie, nad jeziorami, turystyka podmiejska – podstawową grupę klientów stanowią tu mieszkańcy województwa, a szczególnie Trójmiasta, tradycyjnym konkurentem jest tu woj. warmińsko-mazurskie, na uwagę zasługuje potrzeba rozwoju tych form turystyki w zachodniej i południowo-zachodniej części województwa,
- 3) żagle, bojery, wind surfing – z uwagi na liberalizację przepisów można przewidywać zdecydowany wzrost zainteresowania morską turystyką żeglarską (zarówno mieszkańców Polski jak i zawinięć jachtów zagranicznych), istnieje potrzeba podtrzymania marki Zatoki Puckiej i kilku akwenów jako centrów wind surfing,
- 4) turystyka rowerowa i piesza – poza międzynarodowym i ogólnopolskim znaczeniem tranzytowych tras rowerowych obie formy turystyki będą miały charakter lokalny, rozwój turystyki rowerowej może mieć istotne znaczenie wśród osób odwiedzających województwo w innych celach (głównie rekreacyjno-wypoczynkowych)
- 5) turystyka miejska i kulturowa – po turystyce związanej ze słońcem i plażą najważniejsza grupa produktów turystycznych, wśród turystów krajowych i zagranicznych Trójmiasto i Malbork z sukcesem konkurują z Krakowem, Warszawą i Wrocławiem, inne miasta atrakcyjne turystycznie winny w większym stopniu wykorzystywać wydarzenia do promocji i pozyskiwania dodatkowych turystów (w tej sferze w najbliższych latach będzie toczyć się walka konkurencyjna średnich miast i miejscowości turystycznych)
- 6) turystyka zdrowotna – rozwój tej formy turystyki związany jest w pierwszym rzędzie z rozwojem usług Spa i Wellnes, mimo niewielkich rozmiarów ten rodzaj turystyki ma istotne znaczenie dla przeciwdziałania sezonowości turystyki w województwie.
- 7) podróże służbowe, turystyka kongresowa – te formy turystyki nie były przedmiotem – Trójmiasto może z powodzeniem konkurować z 5-6 największymi centrami kongresowymi Polski, ośrodki regionalne powinny w większym stopniu skupić się na ofercie dla firm (szkolenia, spotkania integracyjne, motywacyjne itp.)

10 Załączniki:

1. Raport z przebiegu badań PAPI

1.1. Metodologia

Podstawowym celem badania było określenie charakterystyki ruchu turystycznego w województwie pomorskim, preferencji turystów odwiedzających region w ostatnich trzech latach, znajomość atrakcji, subregionów Pomorza, cele i powody wyboru oferty turystycznej woj. pomorskiego, częstotliwości przyjazdów oraz średniego czasu pobytu oraz szeregu innych cech charakteryzujących pobyt na terenie wybranych podregionów.

Badania przeprowadzono metodą wywiadu bezpośredniego z wykorzystaniem kwestionariuszy papierowych w miejscowościach i miejscach określonych przez zamawiającego (metoda PAPI). na populacji dorosłych Polaków, minimum 1800 osób.

Badania przeprowadzono w czterech podregionach woj. pomorskiego na terenie wiodących turystycznie obszarów – krain, subregionów regionu pomorskiego:

- w subregionie słupskim – *Kraina w Kratę* – Swołowo, Muzealna Zagroda Albrechta,
- w subregionie kaszubskim – okolice jez. Charzykowskiego, marina w miejscowości Charzykowy,
- w regionie kociewskim – Gniew i Kwidzyn – zamki i okolice,
- w regionie Żuław – Mierzeja Wiślana (Krynica Morska).

Ponadto badanie przeprowadzono w wybranych destynacjach/atrakcjach o największym notowanym ruchu turystycznym i popularnej ofercie turystycznej regionu pomorskiego:

- Trójmiasto (Długi Targ w Gdańsku, Molo w Sopocie, Skwer Kościuszki w Gdyni),
- Malbork – Żuławy)Zamek w Malborku),
- Kaszuby – (Wdzydze Kiszewskie, Chmielno),
- Półwysep Helski (Hel, Chałupy, Jurata),
- Słowiński Park Narodowy.

1.2. Informacja o przebiegu badań

Badania w postaci 1800 wywiadów bezpośrednich na grupie dorosłych Polaków (18-60+) zostały przeprowadzone zgodnie z założeniem w 15 miejscach w dniach 29 lipca – 6 sierpnia 2008 roku. Wykaz miejsc poboru próby wraz założoną i zrealizowaną liczbą ankiet został zamieszczony poniżej.

Lp.	Miejsce poboru próby	Założona liczba ankiet	Liczba ankiet zrealizowanych
1	Gdańsk – Długi Targ	140	141
2	Sopot – molo	140	141
3	Gdynia – skwer Kościuszki	140	148
4	Hel – deptak/przystań statków	140	142
5	Chałupy – deptak	130	125
6	Jurata – deptak	130	128
7	Swołowo – Muzealna Zagroda Albrechta	60	66
8	Słowiński Park Narodowy – wejście	100	100
9	Charzykowy – marina	100	100
10	Chmielno – rynek/wytwórnie garncarskie	100	108
11	Gniew – wejście na zamek/rynek	120	106
12	Kwidzyn – wejście na zamek/rynek	120	113
13	Krynica Morska – przystań statków/deptak	140	141
14	Malbork – zamek	120	119
15	Wdzydze Kiszewskie – przystań statków/skansen	120	122
	Ogółem liczba ankiet	1800	1800

1.3. Zestawienia tabelaryczne

Pyt. 1. Miejsce zamieszkania (województwo)

Województwo zamieszkania	Udział wskazań w %
Dolnośląskie	5,6
Kujawsko-pomorskie	8,8
Lubelskie	1,6
Lubuskie	3,2
Łódzkie	6,7
Małopolskie	5,5
Mazowieckie	19,1
Opolskie	1,2

Województwo zamieszkania	Udział wskazań w %
Podkarpackie	2,6
Podlaskie	2,0
Pomorskie	10,7
Śląskie	10,7
Świętokrzyskie	2,3
Warmińsko-mazurskie	7,6
Wielkopolskie	7,2
Zachodniopomorskie	4,8
Brak danych	0,5

Pyt. 2. Organizacja wyjazdu

Sposób organizacji	Udział wskazań w %
Biuro podróży	2,1
Zakład pracy, szkoła	4,1
Inna organizacja/instytucja	2,3
Samodzielnie	90,3
Brak danych	1,2

Pyt. 3. Środki transportu

Środek transportu	Udział wskazań w %
Pociąg	19,6
Samochód osobowy	63,6
Autobus kursowy	2,8
Autokar	3,6
Motocykl	1,3
Motorower/rower	0,6
Inny środek transportu	0,6
Kilka różnych środków transportu	7,2
Brak danych	0,7

Pyt. 4. Długość pobytu

Długość pobytu	Udział wskazań w %
2-4 dni	26,1
5-8 dni	38,1
9 dni i dłużej	34,2
Brak danych	1,6
Średnia liczba noclegów	7,3

Pyt. 4A. Pobyty weekendowe (dot. osób przyjeżdżających na 2-4 dni)

Pobyty weekendowe	Udział wskazań w %
Tak	73,8
Nie	22,6
Brak danych	3,6

Pyt. 5. Osoby towarzyszące

Osoby towarzyszące	Udział wskazań w %
Rodzina	59,2
Dzieci	46,8
Przyjaciele, znajomi	37,7
Samotnie	9,4

Pyt. 6. Główne cele przyjazdów

Główny cel przyjazdu	Udział wskazań w %
Wypoczynek	53,4
Zwiedzanie	17,9
Odwiedziny krewnych lub znajomych	8,2
Rozrywka (dyskoteki, kluby, puby itp.)	6,0
Turystyka aktywna	3,4

Główny cel przyjazdu	Udział wskazań w %
Sprawy zawodowe lub służbowe, interesy	2,6
Udział w imprezie kulturalnej, sportowej lub innej	2,3
Cel zdrowotny	1,8
Poznanie walorów przyrody	1,4
Udział w szkoleniu, konferencji, kongresie	0,7
Inne	2,3

Pyt. 7. Miejsce noclegu

Miejsce noclegu	Udział wskazań w %
Hotel, motel	7,5
Pensjonat	16,9
Kwaterna prywatna lub agroturystyczna	28,0
Ośrodek wczasowy/wypoczynkowy	13,0
Kemping lub pole namiotowe	11,3
Schronisko młodzieżowe	1,4
Nocleg u krewnych lub znajomych	17,9
Inne	3,1
Brak danych	0,8

Pyt. 8. Częstotliwość podróży

Częstotliwość podróży	Udział wskazań w %
Kilka razy w roku	24,6
Raz do roku	20,4
Rzadziej niż raz w roku	54,1
Brak danych	0,9

Pyt. 9. Korzystanie z usług

Rodzaj usługi	Udział wskazań w %
Kultura	56,7
Rozrywka	42,0
Rekreacja i aktywny wypoczynek	54,3
Transport miejski	21,2
Transport poza miastem	13,4
Restauracje	47,8
Zdrowotne	9,0
Handlowe	45,1
Inne	18,8
Nie korzystał	0,1

Pyt. 10. Atrakcje w województwie pomorskim

Najczęściej wymieniane atrakcje	Udział wskazań w %*
Miasta, miejscowości	68,9
Regiony	9,4
Obiekty, miejsca związane z historią	32,8
Walory naturalne	12,2
Inne o charakterze waloru antropogenicznego	27,6
Inne, pozostałe	1,7

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Pyt. 11. Odwiedzane miejsca i atrakcje

Odwiedzane miejsca i atrakcje	Udział w procentach*
Miasta, miejscowości	73,8
Regiony	8,9
Obiekty, miejsca związane z historią	15,2
Walory naturalne	4,9
Inne o charakterze waloru antropogenicznego	15,3
Inne, pozostałe	2,7

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Pyt. 12. Czy podróż spełniła oczekiwania?

Spełnienie oczekiwań	Udział wskazań w %
Tak	93,8
Nie	3,1
Brak danych	3,1

Pyt. 13. Wystąpienie mankamentów podczas podróży

Wystąpienie mankamentów	Udział wskazań w %
Tak	31,0
Nie	53,7
Trudno powiedzieć	12,7
Brak danych	2,7

Pyt. 13A. Mankamenty ograniczające satysfakcję z podróży

Mankamenty	Udział wskazań w %
Brak oferty atrakcyjnego spędzenia czasu	3,5
Za wysokie ceny usług turystycznych	13,7
Niedostateczna informacja turystyczna	5,4
Brak wydarzeń kulturalnych	4,1
Brak poczucia bezpieczeństwa	2,1
Brak wydarzeń sportowych	1,2
Niewłaściwy stan sanitarny	8,9
Zła pogoda	8,9
Zły stan dróg	12,6
Brak gościnności	0,4
Inne	5,9
Nic	64,7

Pyt. 14. Zamiar ponownych odwiedzin

Zamiar ponownych odwiedzin	Udział wskazań w %
Tak	92,0
Nie	4,7
Brak danych	3,3

Pyt. 14A. Planowane w przyszłości miejsca podróży w województwie pomorskim

Planowane miejsca	Udział wskazań w %*
Miasta, miejscowości	59,6
Regiony	29,3
Walory naturalne	3,7
Miejsca i atrakcje o charakterze walorów antropogenicznych	1,1
Jeszcze nie wie konkretnie, nie lubi planować	1,5

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Pyt. 14A_1. Przyczyny wyboru województwa pomorskiego jako miejsca podróży

Przyczyny wyboru	Udział wskazań w %*
Możliwość atrakcyjnego spędzania czasu	23,7
Zwiedzanie	22,6
Wypoczynek	19,4
Przyroda, walory naturalne	16,6
Warunki pobytu, dojazdu, lokalizacji	12,4
Rodzina/znajomi tam	11,8
Lubi, podoba się	10,2
Nie był, ciekawość, zmiana	7,8
Atmosfera, klimat miejsca	4,3
Zdrowie	3,9
Praca, nauka	3,6
Polecane	2,0
Rodzina/znajomi wyjazd	1,8
Inne	1,7

*Procenty nie sumują się do stu, możliwość wielokrotnego wyboru.

Pyt. 14B. Powód niechęci do ponownej wizyty

Powód niechęci	Udział wskazań w %
Potrzeba zmiany	27,1
Finanse	14,1
Brak komfortu pobytu, poczucia bezpieczeństwa	8,2
Nie podoba się	8,2
Warunki pobytu, dojazdu	5,9
Wyjazd za granicę	4,7
Obiektywne	3,5
Nie zamierza wyjeżdżać	3,5
Niechętni, nieprzyjaźni gospodarze	1,2
Inne	20,0
Brak danych	3,5

Pyt. 15. Płeć

Płeć	Udział wskazań w %
Kobieta	52,1
Mężczyzna	47,3
Brak danych	0,7

Pyt. 16. Wiek

Wiek	Udział wskazań w %
Do 24 lat	17,9
25-29 lat	21,1
30-39 lat	26,5
40-49 lat	19,6
50-59 lat	8,8
60-64 lat	3,8
65 lat i więcej	1,7
Brak danych	0,7

Pyt. 17. Stan cywilny

Stan cywilny	Udział wskazań w %
Kawaler/panna	24,9
Żonaty/zamężna/w związku	36,3
Rozwiedziony(a)/w separacji	1,7
Wdowiec/wdowa	1,9
Brak danych	35,3

Pyt. 18. Wykształcenie

Wykształcenie	Udział wskazań w %
Wyższe	44,8
Średnie	42,6
Zasadnicze zawodowe	9,6
Podstawowe	1,3
Brak danych	1,7

Pyt. 19. Status zawodowy

Status zawodowy	Udział wskazań w %
Uczeń/student	15,1
Pracujący	69,5
Emeryt	6,0
Rencista	2,4
Bezrobotny	3,1
Na utrzymaniu rodziny	1,8
Inny	1,2
Brak danych	0,8

Pyt. 20. Wielkość ośrodka zamieszkania

Wielkość ośrodka zamieszkania	Udział wskazań w %
Wies	5,7
Miasto do 20 tys. mieszkańców	16,2
Miasto 21-100 tys. mieszkańców	29,4
Miasto 101-400 tys. mieszkańców	23,4
Miasto pow. 400 tys. mieszkańców	25,2
Brak danych	0,1

1.4. Alfabetyczny wykaz miejscowości, miejsc i obiektów wskazanych przez respondentów jako najbardziej atrakcyjne w województwie pomorskim

Lp.	Miejscowości, miejsca i obiekty
1	Akademia Medyczna w Gdańsku
2	Akademia Morska w Gdyni
3	Aleja Gwiazd Sportu we Władysławowie
4	Aquapark w Sopocie
5	Babie Doły w Gdyni
6	Bar „Country”
7	Bar MAX w Jastrzębiej Górze
8	Baszta Maślankowa w Malborku
9	Bazylika w Chojnicach
10	Bazylika/katedra w Pelplinie
11	Będomin (pow. kościerski, Kaszuby)
12	Biała flota (katamarany – Agat, Opal) w Gdańsku
13	Białogóra
14	ORP „Byskawica” w Gdyni
15	Borsk
16	Bory Tucholskie
17	Brama Mariacka w Malborku
18	Brama Kwidzyńska w Prabutach
19	Brama Sztumska w Malborku
20	Brusy
21	Bulwar Nowowiejskiego/nadmorski w Gdyni
22	Bunkry/militaria/fortyfikacje na Helu
23	Bytów
24	Centra Handlowe w Gdańsku, Galeria Bałtycka w Gdańsku-Wrzeszczu
25	Chałupy
26	Charbrowo
27	Charzykowy
28	Chmielno
29	Choczewo
30	Chojnice
31	Cypel na Helu/punkt widokowy
32	Czersk
33	Człuchów
34	Czolpino
35	„Dar Pomorza” w Gdyni
36	Deptak łączący Gdańsk, Gdynię i Sopot
37	Deptak w Helu
38	Deptak w Juracie
39	Deptak w Sopocie
40	Dębki
41	Długi Targ w Gdańsku
42	Długie Pobrzeże w Gdańsku
43	Dom do góry nogami/krzywy dom/odwrócony dom w Szymbarku
44	Dom Guntera Grassa w Gdańsku-Wrzeszczu
45	Dom Rzemiosła w Swornegaciach
46	Dom Sybira w Szymbarku
47	Dom Uphagena w Gdańsku
48	Domek Sierakowskiego w Sopocie
49	Domy rybackie i kamieniczki w Uście
50	Domy żuławskie (podcieniowe)
51	Dworzec Główny PKP w Gdańsku
52	Dwór Artusa w Gdańsku
53	Dyskoteka „Czarny koń” we Władysławowie
54	Dyskoteka „Sfinx” w Sopocie
55	Dyskoteki gdańskie
56	Dyskoteki plażowe
57	Dyskoteki sopockie
58	Dzierżgoń
59	Dziki na plażach
60	Elektrownia w Żarnowcu
61	Farmy wiatrowe w Gniewinie
62	Fokarium w Helu

Lp.	Miejscowości, miejsca i obiekty
63	Fontanna Neptuna/Neptun/pomnik Neptuna w Gdańsku
64	Fontanna Rolanda w Prabutach
65	Forty/fortyfikacje w Gdańsku
66	Garczyn (Kaszuby, pow. kościerski)
67	Gdańsk
68	Gdańsk-Brzeźno
69	Gdańsk-Jelitkowo
70	Gdańsk-Nowy Port
71	Gdańsk-Oliwa
72	Gdańsk-Sobieszewo
73	Gdańsk-Stogi
74	Gdańsk-Wrzeszcz
75	Gdynia
76	Gdynia-Kamienna Góra
77	Gdynia-Oksywie
78	Gdynia-Orłowo
79	Gmina Szemud
80	Gniew
81	Gołubie
82	Gołui
83	Gospodarstwa agroturystyczne w Górowychach
84	Gowidlino
85	Grodzisko w Sopocie
86	Groty/jaskinia Mechowska w Mechowie
87	Hel
88	Hipodrom w Sopocie
89	Hotel Grand w Sopocie
90	Jantar
91	Jar Raduni
92	Jarmark św. Dominika w Gdańsku
93	Jasień
94	Jastarnia
95	Jastrzębia Góra
96	Jazdy konne
97	Jeziora Kaszubskie, Szwajcaria Kaszubska
98	Jeziora w okolicy Chmielna
99	Jeziora w okolicy Stężycy
100	Jezioro w Jaromierzu
101	Jezioro Charzykowskie
102	Jezioro Dzierżgoń/Dzierżgońskie
103	Jezioro Liwieńiec
104	Jezioro Łebsko
105	Jezioro Ostrzyckie
106	Jezioro Raduńskie
107	Jezioro Sowica
108	Jezioro Wdzydzkie
109	Jeżewo
110	Jurata
111	Kalwaria Wejherowska
112	Kamienica Królewska
113	Kamienica Kursaszena w Gdańsku
114	Kamienice w Gdańsku
115	Kartuzy
116	Karwia
117	Karwieńskie Błota
118	Katedra w Kwidzynie
119	Katedra/konkatedra w Prabutach
120	Katedra Oliwska
121	Katownia w Gdańsku
122	Kaszubski Park Etnograficzny/skansen we Wdzydzach Kiszewskich
123	Kaszuby
124	Kaszub

Lp.	Miejscowości, miejsca i obiekty
125	Kąty Rybackie
126	Kleszczewo (Kocierskie)
127	Klif w Gdyni-Orłowie
128	Klif w Jastrzębiej Górze
129	Klif w Redłowie
130	Klub Parlament w Gdańsku
131	Kluki
132	Koczała
133	Kolegiata/kościół/zespół poklasztorny w Kartuzach
134	Kolibki
135	Kościół w Brusach
136	Kościół w Gardei
137	Kościół w Pucku
138	Kościół w Rodowie
139	Kościół w Sierakowicach
140	Kościół w Stegnie
141	Kościół/zespół poklasztorny Norbertanek w Żukowie
142	Kościół Mariacki/bazylika Mariacka w Gdańsku
143	Kościół św. Jana w Malborku
144	Kościół św. Mikołaja w Gdańsku
145	Kościół Podwyższenia Krzyża Świętego w Tczewie
146	Kościół Zmartwychwstańców w Kościerzynie
147	Kościerzyna
148	Koszalino
149	Krajobrazy kaszubskie
150	Krag
151	Kręgi kamienne w Leśnie
152	Kręgi kamienne w Odrach
153	Kręgi kamienne w Węsorach
154	Krynica Morska
155	Krzywy domek/krzywa kamienica w Sopocie
156	Kuźnica
157	Kwidzyn
158	Lębork
159	Latarnia morska na Helu
160	Latarnia morska Stilo
161	Latarnia morska w Gdańsku
162	Latarnia morska w Jastarni
163	Latarnia morska w Krynicy Morskiej
164	Latarnia morska w Rozewiu
165	Latarnia morska w Sopocie
166	Latarnie morskie Wybrzeża
167	Lipnica
168	Lizaki
169	Lotnisko Gdynia-Babie Doly
170	Łapalice
171	Łapino Kartuskie
172	Łeba
173	Malbork
174	Małe Trójmiasto Kaszubskie (Wejherowo, Reda, Rumia)
175	Marina w Gdyni
176	Mecikał
177	Miastko
178	Mierzeja Wiślana
179	Mikoszewo
180	Miraż Country w Chłapowie
181	Modernizm gdyński (kamienice, wille)
182	Molo południowe w Gdyni
183	Molo w Brzeźnie
184	Molo w Orłowie
185	Molo w Sopocie
186	Molo w Uście
187	Mosty na Wiśle w Tczewie
188	Mottawa w Gdańsku
189	Morze
190	Multikino w Gdańsku
191	Mury miejskie w Chojnicach
192	Mury obronne w Lęborku
193	Muzeum Bursztynu w Gdańsku
194	Muzeum Ceramiki Kaszubskiej Neclów/Muzeum Garmcarstwa w Chmielnie
195	Muzeum Deski w Szymbarku
196	Muzeum Historii Miasta Gdańska
197	Muzeum Hymnu Narodowego w Będominie
198	Muzeum Kaszubskie w Kartuzach
199	Muzeum Kolei/parowozownia w Kościerzynie
200	Muzeum Marynarki Wojennej w Gdyni

Lp.	Miejscowości, miejsca i obiekty
201	Muzeum Narodowe w Gdańsku
202	Muzeum Obrony Wybrzeża w Helu
203	Muzeum Pod Strzechą (rybackie) w Jastarni
204	Muzeum Przyrodnicze we Władysławowie
205	Muzeum Rybołówstwa Morskiego w Helu
206	Muzeum Stoczni Gdańskiej
207	Muzeum Stutthof/obóz koncentracyjny w Sztutowie
208	Muzeum Tabaki i Tytoniu w Chmielnie
209	Muzeum Wisły w Tczewie
210	Muzeum Wsi Słowińskiej/Skansen w Klukach
211	Muzeum Żuławskie w Nowym Dworze Gdańskim
212	Nadmorski Park Krajobrazowy
213	Neptun w Gdańsku/fontanna Neptuna
214	Nocne życie w Sopocie
215	Nowa Karczma
216	Nowy Dwór Gdańsk
217	Oceanarium/aquarium w Gdyni
218	Odry (kamienne kręgi)
219	Okolice Kartuz
220	Okolice Łeby
221	Okolice Sopotu
222	Opera Leśna w Sopocie
223	Organy Oliwskie
224	Ostrzyce
225	Ośrodek sportowy w Tczewie
226	Ośrodek wypoczynkowy Delfin w Juracie
227	Pałac w Karznicze
228	Pałac w Waplewie Wielkim
229	Pałac w Zwartowie
230	Pałac Wiechertów w Starogardzie Gdańskim
231	Park Narodowy „Bory Tucholskie”
232	Park Oliwski
233	Park w Gdańsku-Oruni
234	Pelplin
235	Plac Solidarności w Gdańsku
236	Plac Wejhera w Wejherowie
237	Plaża na Mierzei Wiślanej
238	Plaża na Stogach
239	Plaże nad Żatoką Gdańską
240	Plaże nadmorskie
241	Plaże trójmiejskie
242	Plaża w Brzeźnie
243	Plaża w Chłapuchach
244	Plaża w Chłapowie
245	Plaża w Dębkach
246	Plaża w Gdańsku
247	Plaża w Gdyni
248	Plaża w Gdyni-Rewie
249	Plaża w Helu
250	Plaża w Jantarze
251	Plaża w Jastarni
252	Plaża w Jastrzębiej Górze
253	Plaża w Jelitkowie
254	Plaża w Karwi
255	Plaża w Łebie
256	Plaża w Orłowie
257	Plaża w Sopocie
258	Plaża w Stegnie
259	Plaża w Sztutowie
260	Plaża we Władysławowie
261	Pomnik obrońców Wybrzeża w Gdańsku
262	Pomnik Stoczniovców w Gdańsku
263	Port w Gdańsku
264	Port/nadbrzeże portowe w Gdyni
265	Port/port wojenny w Helu
266	Port rybacki w Krynicy Morskiej
267	Port w Uście
268	Port we Władysławowie
269	Porty
270	Porty Gdyni i Gdańska
271	Powiat Chojnicki
272	Półwysep Helski
273	Prabuty
274	Prom w Korzeniewie
275	Promenada w Charzykowych
276	Promenada w Uście
277	Pruszcz Gdański

Lp.	Miejscowości, miejsca i obiekty
278	Przystań w Krynicy Morskiej
279	Przystań w Sopocie
280	Przystań statków we Wdzydzach Kiszewskich
281	Pub HEINEKEN w Jastrzębiej Górze
282	Puby, restauracje
283	Puck
284	Punkt widokowy w Wieżycy
285	Quady w Jastrzębiej Górze
286	Ratusz w Gdańsku
287	Ratusz w Starogardzie Gdańskim
288	Region/pas nadmorski
289	Rejs katamaranem w Trójmieście
290	Rejsy statkiem/rejsy po Zalewie Wiślanym/po Zatoce
291	Rewa
292	Rezerwat kormoranów (ornitologiczny) w Kątach Rybackich
293	Rezerwat przyrody (krajobrazowy) w Rozewiu
294	Rezerваты przyrody
295	Rowy
296	Rozewie
297	Ruchome wydmy
298	Rynek (stary) w Chojnicach
299	Rynek w Kościerzynie
300	Rynek w Starogardzie Gdańskim
301	Rytel
302	Rzeka Brda
303	Sanatorium w Prabutach
304	Sanktuarium w Ryjewie
305	Sanktuarium Maryjne w Swarzewie
306	Sasino
307	Sianowo
308	Sierakowice
309	Skutery wodne w Jastarni
310	Skwer Kościuszki w Gdyni
311	Stowiński Park Narodowy
312	Słupsk
313	Smółdzino
314	„Soldek” w Gdańsku
315	Sopot
316	Spa w Sopocie
317	Spływ rzeką Brda/szlak Brdy
318	Stadnina koni w Miłosnej
319	Stadnina koni w Nowocinie
320	Stara Kiszewa
321	Stare Miasto w Gdańsku
322	Starogard Gdański
323	Stawiska
324	Statki na morzu
325	Stegna
326	Stężycza
327	Stilo
328	Stocznia Gdańska
329	Struga Siedmiu Jezior
330	Swornegacie
331	System obrony Malborka
332	Szlak zamków gotyckich
333	Szpital psychiatryczny Srebrzysko w Gdańsku
334	Sztum
335	Sztutowo
336	Szymbark
337	Ścieżka przyrodnicza w Jastarni
338	Śluza w Białej Górze
339	Śluzy na kanałach na Żuławach

Lp.	Miejscowości, miejsca i obiekty
340	Tczew
341	Teatr Muzyczny w Gdyni
342	Teatr na plaży
343	Teatr Wybrzeże w Gdańsku
344	Torpedownia w Gdyni-Babich Dołach
345	Tramwaj wodny Gdynia – Hel
346	Trójmiasto
347	Trójmiejski Park Krajobrazowy
348	Twardy Dół
349	Twierdza Wisłoujście
350	Ulica Bohaterów Monte Cassino w Sopocie
351	Ulica Długa w Gdańsku
352	Ulica Mariacka w Gdańsku
353	Ulica Szeroka w Gdańsku
354	Ulica Świętojańska w Gdyni
355	Ustka
356	Uzdrowisko z ujęciem wody solankowej w Sopocie
357	Wdzydze
358	Wdzydze Kiszewskie
359	Wdzydze Tucholskie
360	Wdzydzki Park Krajobrazowy
361	Wejherowo
362	Wesołe miasteczko we Władysławowie
363	Westerplatte
364	Wesiorzy
365	Wielbłądzi Garb – wydma w Krynicy Morskiej
366	Wiele
367	Wielki Młyn w Gdańsku
368	Wieża widokowa we Władysławowie
369	Wieżycza
370	Władysławowo
371	Wybrzeże Gdańskie
372	Wydmy
373	Wyspa Spichrzów w Gdańsku
374	Wyspy Sobieszewskie
375	Wystawa plenerowa malarsko-rzeźbiarska
376	Wytwornie garncarskie na Kaszubach
377	Zaborski Park Krajobrazowy
378	Zabytki Gdańska
379	Zagroda Muzealna Albrechta w Swotowie
380	Zalew Wiślany
381	Zamek w Bytowie
382	Zamek w Człuchowie
383	Zamek w Gniewie
384	Zamek w Kartuzach
385	Zamek w Kwidzynie
386	Zamek w Malborku
387	Zamek w Sztumie
388	Zamek Książąt Pomorskich w Słupsku
389	Zamki gotyckie, krzyżackie
390	Zapora „Mylof”
391	Zatoka Gdańska
392	Zatoka Pucka
393	Zblewo (wieś kociewska, pow. starogardzki)
394	Zbrojownia w Gdańsku
395	Złota Brama w Gdańsku
396	Zwartowo
397	Zoo w Gdańsku-Oliwie
398	Zamowiec
399	Żukowo
400	Żuławy
401	Żuraw/muzeum w Gdańsku

2. Raport z przebiegu badań CATI

2.1. Metodologia

Podstawowym celem badania było określenie wizerunku województwa pomorskiego wśród aktywnych turystycznie mieszkańców Polski oraz preferencji turystów odwiedzających region w ostatnich trzech latach, a także dostarczenie danych do stworzenia profilu potencjalnych i odwiedzających woj. pomorskie turystów krajowych.

Przedmiotem badania były preferencje turystów, odwiedzających region w ostatnich trzech latach, znajomość atrakcji, subregionów Pomorza, pozycja konkurencyjna Pomorza, cele i powody wyboru oferty turystycznej Pomorza, określenie potencjalnego popytu, profil obecnego oraz potencjalnego turysty, częstotliwość przyjazdów oraz średni czas pobytu.

Zgodnie z założeniami badania zrealizowano za pomocą wywiadów telefonicznych wspomaganych komputerowo (metoda CATI) na 1200-osobowej próbie dorosłych mieszkańców Polski, którzy w latach 2006-2008 co najmniej raz wyjeżdżali z co najmniej jednym noclegiem poza miejsce zamieszkania.

Zastosowano więc pytanie filtrujące następującej treści: *Czy w ciągu ostatnich dwóch lat (2006-2008) uczestniczyła(a) Pan(i) w wyjazdach poza miejsce swojego zamieszkania w kraju lub za granicę na dłużej niż 1 dzień (co najmniej 1 nocleg)?*

2.2. Informacja o przebiegu badań

Badania przeprowadzono w TNS OBOP w dniach 18-23 sierpnia na 1200-osobowej ogólnopolskiej próbie mieszkańców Polski powyżej 18-go roku życia, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie filtrujące (w latach 2006-2008 wyjeżdżali przynajmniej raz z noclegiem poza miejsce zamieszkania).

Maksymalny statystyczny błąd pomiaru przy wiarygodności oszacowania równej 95% wyniósł +/- 3,5%.

Przy obliczaniu wyników dla zachowania reprezentatywności do każdego z wywiadów zastosowano wagę od 0,35 do 3,85

2.3. Zestawienia tabelaryczne

Pyt. 1. Wyjazdy (z przynajmniej jednym noclegiem poza miejscem stałego zamieszkania) do województwa pomorskiego w latach 2006-2008

Wyjeżdżał(a)	Udział wskazań w %
Tak	52
Nie	48

Pyt. 2. Częstotliwość podróży do województwa pomorskiego w latach 2006-2008

Częstotliwość	Udział wskazań w %
Raz na rok	47
Kilka razy w roku	32
Raz na kilka lat	21

Pyt. 3. Województwo odwiedzane najczęściej w latach 2006 – 2008 (wyjazdy z przynajmniej jednym noclegiem poza miejscem stałego zamieszkania)

	Udział wskazań w %
Pomorskie	21
Małopolskie	14
Zachodniopomorskie	13
Mazowieckie	12
Śląskie	9
Dolnośląskie	8
Opolskie	7
Podkarpackie	7
Warmińsko-mazurskie	7
Wielkopolskie	7
Kujawsko-pomorskie	5
Lubelskie	3
Podlaskie	3
Łódzkie	3
Lubuskie	2
Opolskie	2
Świętokrzyskie	2
Żadnego, wyjeżdżałem(am) tylko za granicę	6
Trudno powiedzieć	2

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać do 2 odpowiedzi.

Pyt. 4. Wyjazdy zagranicę w latach 2006-2008

Wyjeżdżał	Udział wskazań w %
Tak	56%
Nie	44%

Pyt. 5. Główny powód/cel wyjazdów

Powód/cel wyjazdów	Udział wskazań w %
Odwiedziny krewnych lub znajomych	26

Aktywny wypoczynek (np. wędrówki piesze, rowerowe, narty, żagle itd.)	24
Zwiedzanie (miast, obiektów, zabytków)	15
Bierny wypoczynek (np. plażowanie)	15
Sprawy służbowe, zawodowe, interesy	14
Poznanie walorów przyrody	2
Sanatorium, rehabilitacja, powody zdrowotne, cel leczniczy	1
Inny	2
Trudno powiedzieć	1

Pyt. 6. Najczęściej wykorzystywana baza noclegowa

Rodzaj	Udział wskazań w %
Kwatera prywatna \ agroturystyczna	32
Nocleg u krewnych lub znajomych	28
Hotel \ motel	23
Pensjonat	14
Ośrodek wczasowy \ wypoczynkowy \ szkoleniowo-wypoczynkowy	7
Kemping \ pole biwakowe	7
Własny domek	3
Schronisko młodzieżowe	2
Sanatorium lub inny ośrodek leczniczy, np. rehabilitacyjny	2
Z innej	2
Trudno powiedzieć	0

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać do 2 odpowiedzi.

Pyt. 7. Województwo pomorskie jest bardziej atrakcyjne pod względem turystycznym niż inne regiony Polski

Wyższa atrakcyjność	Udział wskazań w %
Tak	48
Nie	31
Trudno powiedzieć	21

Pyt. 8. Cechy decydujące o atrakcyjności województwa pomorskiego w porównaniu z innymi województwami

Cecha	Udział wskazań w %		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
Możliwość ciekawego spędzenia czasu	82	9	9
Dobra kuchnia, gastronomia	68	16	16
Dobra infrastruktura (drogi)	37	44	19
Dobra komunikacja (autobusy, busy itp.)	43	20	37
Poczucie bezpieczeństwa	55	22	23
Interesujące zabytki	72	16	12
Bogata oferta noclegowa	69	12	19
Dostęp do morza i plaże	92	3	5
Dobrze zachowane środowisko naturalne (np. czyste plaże)	60	24	16
Małe miasteczka, uroczyska	80	11	9
Ciekawa, bogata przyroda	82	10	8
Duży wybór szlaków i tras turystycznych	58	20	22
Urozmaicony krajobraz	78	16	6
Przyjazna/gościnna atmosfera	82	6	12
Ciekawe imprezy kulturalne, sportowe itp.	66	14	19

Pyt. 9. najbardziej według Pan(i) atrakcyjne pod względem turystycznym miejsca lub obiekty czy miejscowości w województwie pomorskim

Miejscowości, miejsca, obiekty	Udział wskazań w %
Gdańsk	39
Sopot	29
Gdynia	21
Hel	15
Łeba	11
Ustka	10

Miejscowości, miejsca, obiekty	Udział wskazań w %
Władysławowo	8
Malbork	6
Krynica Morska	4
Jastarnia	3
Kaszuby, Pojezierze Kaszubskie	3
Plaże, wybrzeże Bałtyku	3
Katedra w Oliwie	3
Słupsk	2
Molo w Sopocie	2
Jastrzębia Góra	2
Lębork	1
Stegna	1
Wejherowo	1
Kościół Mariacki	1
Plaża w Chałupach	1
Zamek w Malborku	1
Jurata	1
Chojnice	1
Trójmiasto	1
Rowy	1
Inne	8
Wymieniona miejscowość lub obiekt nie znajduje się w woj. pomorskim	16
Trudno powiedzieć	17

Odsetki nie sumują się do 100, ponieważ respondent mógł wskazać do 3 odpowiedzi.

M1. Płeć

Płeć	Udział wskazań w %
Kobieta	51,5
Mężczyzna	48,5

M2. Wiek

Wiek	Udział wskazań w %
Do 24 lat	19,2
25-29 lat	16,3
30-39 lat	20,6
40-49 lat	15,3
50-59 lat	16,2
60-64 lat	5,0
65 lat i więcej	7,4

M3. Wykształcenie

Wykształcenie	Udział wskazań w %
Podstawowe/gimnazjum	6,1
Zasadnicze zawodowe	21,9
Średnie	42,3
Wyższe	29,8

M4. Stan cywilny

Stan cywilny	Udział wskazań w %
Kawaler/panna	32,3
Zonaty/zamężna/konkubinat	58,4
Rozwiedziony(a)/w separacji	2,9
Wdowiec/wdowa	6,1

M5. Status zawodowy

Status zawodowy	Udział wskazań w %
Pracuje zawodowo	59,6
Rolnik	1,7
Gospodyni domowa	5,0
Uczeń/student	12,8
Rencista/emeryt	17,1
Bezrobotny	3,8

M6. Wysokość dochodów (netto) gospodarstwa domowego

Dochody (netto) gospodarstwa domowego	Udział wskazań w %
Do 1499 zł	17,0
1500-1999 zł	15,3
2000-2499 zł	10,8
2500-2999 zł	14,2
3000-4999 zł	19,9
5000 zł i więcej	12,8

M7. Wielkość gospodarstwa domowego

Wielkość gospodarstwa domowego	Udział wskazań w %
1-osobowe	9,2
2-osobowe	22,3
3-osobowe	22,6
4-osobowe	27,5
5-osobowe	13,1
Co najmniej 6-osobowe	5,5

M8. Dzieci lub wnuki w gospodarstwie domowym

Dzieci do 18 lat w gospodarstwie domowym	Udział wskazań w %
Tak, mam dzieci	
Tak, mam wnuki	
Nie mam	

MS1. Miejsce zamieszkania (województwo)

Województwo zamieszkania	Udział wskazań w %
Dolnośląskie	9,3
Kujawsko-pomorskie	5,9
Lubelskie	5,2
Lubuskie	3,0
Łódzkie	5,3
Małopolskie	8,0
Mazowieckie	15,4
Opolskie	3,0
Podkarpackie	3,5
Podlaskie	4,0
Pomorskie	5,7
Śląskie	11,3
Świętokrzyskie	2,8
Warmińsko-mazurskie	3,0
Wielkopolskie	8,7
Zachodniopomorskie	5,8

MS2. Wielkość ośrodka zamieszkania

Wielkość ośrodka zamieszkania	Udział wskazań w %
Wieś	25,0
Miasto do 20 tys. mieszkańców	12,8
Miasto 21-100 tys. mieszkańców	22,3
Miasto 101-500 tys. mieszkańców	22,3
Miasto pow. 500 tys. mieszkańców	17,8

POMORSKIE
S T U D I A
REGIONALNE

URZĄD MARSZAŁKOWSKI WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
DEPARTAMENT TURYSTYKI

ul. Okopowa 21/27, 80-810 Gdańsk
tel.: 058 32 68 350, fax.: 058 32 68 352
www.woj-pomorskie.pl

ISBN 978-83-88262-63-0